

PŘÍBĚHY Z NOVÝCH RODIN

Věduna Bubleová

Věduna Bubleová a kol.

Příběhy z nových rodin

STŘEDISKO NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE, spolek

Praha 2021

Tato publikace byla vydána v rámci projektu „Centrum podpory náhradní rodinné péče III“ díky finanční podpoře Nadace Sirius a spolupráci s Centrem podpory, o.p.s.

Více informací o projektu a dalších publikacích naleznete na www.nahradnirodina.cz a www.centrumpodpory.cz.
Děkujeme.

STŘEDISKO
NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE

Děkuji všem mladým ženám, které měly odvahu, chuť a čas podělit se s námi o své osudy a zkušenosti spojené s životem v nových rodinách.

Děkuji svým milým přátelům, kteří se mnou na této publikaci spolupracovali a pomáhali při jejím vzniku. Můj srdečný dík patří Veronice Buriánové, Kláře Trubačové, Aleně Vávrové, Janě Grohové, Hance Šilhánové, Vladčce Tenzerové, Barboře Hlaváčové a Michalovi Černému.

Vážení a milí přátelé,

srdečně vás zdravím ze Střediska náhradní rodinné péče. Je to již dvacet tři let, kdy jsem poznala nové rodiny, které měly ve svém srdci i domově tolik lásky a místa, že do své péče přijaly děti, které nemohly žít ve vlastních rodinách. Z našich setkání a rozhovorů vznikla krásná publikace „Příběhy nových rodin“. S díky na všechny tyto milé přátele vzpomínám. Jsem jim vděčná za vše, co udělali pro své nové děti a s jakou důvěrou se podělili o své životní osudy a zásadní rozhodnutí. Děkuji, byli jste inspirací pro mnoho dalších rodičů a pomohli jste i měnit obraz o náhradní rodinné péči, ale zejména jste přijali každé vaše nové dítě za své.

O téměř čtvrtstoletí starší, obohacena dlouholetými zkušenostmi a na počátku nadějněho dalšího tisíciletí si vám, milí čtenáři, dovoluji představit publikaci novou „Příběhy z nových rodin“. Pokusila jsem se zachytit kousek ze života sedmi mladých žen, které vyrůstaly v nových rodinách a souhlasily s rozhovory a uveřejněním svých příběhů.

Čtyři slečny, jež žily v „rodinách z příběhů“ a které znám od malička, kdy ještě byly v kojeneckých ústavech a naše Středisko jim hledalo, a také našlo, novou rodinu, se s námi podělily o své životní cesty.

Další dvě mladé slečny, sestry, které nám poskytly vhled do svého příběhu, vyrostly od malička v osvojení. S nimi jsem se setkala až během naší práce ve Středisku náhradní rodinné péče. Pomáhaly nám předávat své životní zkušenosti lidem, kteří chtěli osvojit dítě, či novým rodinám, které dítě do své péče přijaly.

Poslední příběh s námi sdílela mladá žena, která vyrůstala u svých příbuzných a má nyní sama v pěstounské péči malé děvčátko.

Děkuji vám, milé slečny, ženy a kolegyně, za vaši ochotu podělit se o vaše příběhy. Děkuji za upřímnost a radost, kterou kolem sebe rozdáváte. Přeji vám mnoho štěstí, zdraví a lásky a ať se vám splní vše, co si v životě přejete.

Velice též děkuji vašim rodinám, maminkám, tatínkům, prarodičům a sourozencům, kteří vás přijali do svých rodin a srdcí. Přeji vám vše dobré a děkuji za vše, co jste společně s vašimi rodinami dokázali.

Milé čtenářky, milí čtenáři, věřím, že si z následujících vyprávění odnesete mnoho inspirace, zkušeností a naděje. A těm z vás, kteří uvažujete o přijetí dítěte do své rodiny, snad příběhy dodají potřebnou sílu a odvahu se do tohoto dobrodružství pustit.

Vše dobré

Věduna Bubleová

P. S. Rozhovory probíhaly od září 2019 do srpna 2020 a všechny zúčastněné ženy souhlasily s jejich nahráváním. Rozhovory byly následně věrně přepsány, redakčně upraveny a autorizovány.

Příběh Báry Š.	6
Příběh Kateřiny M.	11
Příběh Kateřiny P.....	15
Příběh Rozálie P.....	23
Příběh Terezy Š.	29
Příběh Zdeňky D.	35
Příběh Pavlíny P. a Nikolky.....	39
Vzkazy pro děti v náhradní rodinné péči, osvojitele a pěstouny.....	50

Příběh Bára Š.

Jak se vidí Bára Š.

Jmenuji se Bára Š. a je mi 30 let. Vrostla jsem v rodině se šesti sourozenci. Nejstarší z nich je biologickým dítětem tatínka z předchozího vztahu. S maminkou mají tři biologické děti a tři děti přijali do pěstounské péče. Jedním z nich jsem byla i já. V pěstounské péči jsem od svých necelých šesti let. Moje rodina je úžasná a stala se pro mě vším – našla jsem tu lásku, oporu, přátele, partáky, zkrátka prima rodinku.

Vystudovala jsem střední školu s maturitou, obor sociálně výchovná a humanitární činnost. Pracovala jsem jako průvodkyně interaktivní výstavy „Naše cesta“, rok jsem byla asistentkou pedagoga v mateřské škole a čtyři roky jsem pracovala jako pracovník v sociálních službách v Unii neslyšících Brno. Teď jsem „holka pro všechno“ v taneční škole.

Odmala jsem byla bojovnice, protože jsem se potýkala jak se svým handicapem (rozštěp páteře), tak s přidruženými zdravotními komplikacemi, mezi které patří např. deku-bity. Ty mě bohužel doprovázejí dodnes.

Již sedm let žiji sama po boku své milované asistenční labradorky a partačky Elzy. Nyní si připadám, že jsem na pomyslném rozcestí a přemyslím, kam dál se vydat, abych mohla zůstat šťastná.

Mojí velkou láskou jsou koně, na kterých odmalička jezdím. Je to moje obrovská vá-šeň, největší koníček a terapie, jakou znám. Mám moc ráda fajn lidi, zvířata, cestování a sport. Zbožňuji adrenalin a nové výzvy, ráda si plním své sny. Nejvíc sním o tom, že najdu menší nízkopodlažní domeček, kde bych mohla zakotvit. A chtěla bych najít život-ního partnera, se kterým bychom založili rodinu.

Moje životní motto je: „Co tě nezabije, to tě posílí! A vše jde lépe, když se na svět usmíváme.“

A ještě bych chtěla dodat, že jsem díky své rodině poznala lásku, za kterou jsem ne-smírně vděčná!

Barunko, pamatuješ si období, kdy jsi přišla do nové rodiny?

Na to období si moc nepamatuji. Víím jen, že jsem byla z počátku hodně nedůvěřivá. Brala jsem všechno vážně. Sourozenci si ze mě dělali legraci a já to neuměla přijmout. Často jsem plakala. Visela jsem na mamce, nedala jsem bez ní ani ránu. Mamka mi ale vyprávěla, že jsem se věšela na každého. Moc jsem chtěla opravdový fyzický kontakt.

Neustále jsem si hlídala rodiče, nechtěla jsem od nich být dlouho pryč. Když k nám ale přišla návštěva, tak jsem se mazlila s ní.

Pamatuji si ještě, jak mě naši navštěvovali v dětském domově. Mamka mi pak dala knížečku, kde je zdokumentováno, jak za mnou jezdili a co jsme dělali. Byli jsme třeba v herně, kde jsme si hráli. Pak si vzpomínám, že se mnou naši podstupovali různé operace. Jezdili jsme často do Motola, kde se mi snažili spravit moje nohy. A to se podařilo! Pomohly mi rehabilitace, ty mě zachránily. Lidé se stejným postižením jako mám já málokdy chodí. Já chodím a jsem soběstačná! Ze začátku jsem ve škole měla asistentku, která mi pomáhala s hygienou i se zapisováním. Na druhém stupni už to nebylo tolik potřeba. Tam se mnou byla jen, když jsem chyběla, protože jsem byla hospitalizovaná kvůli vážnějším zdravotním problémům. Když se nad tím zamyslím, věřím, že všechny ty operace a cvičení, co se mnou naši absolvovali, byly zásadní pro můj budoucí samostatný život.

Jaké máš vzpomínky na školu?

Do školy jsem moc jít nechtěla. Mrzelo mě, že jsem na vozíku. Uvědomovala jsem si svůj handicap. Děti mě mezi sebe nebraly a já jsem věděla, že jsem jiná. Štvalo mě, že s nimi nemůžu jít běhat. Když byl tělocvik, dávali mě stranou, ať se jen dívám. Ublížovalo mi, že se nemůžu zapojit. Ale po čase jsem si zvykla. Měli jsme docela hodného pana učitele, který na třídní focení dovedl dalmatiny. Vybavuji si, jak jsme v první třídě za odměnu dostávali nálepky dalmatinů. To bylo fajn zpestření, že jsme byli taková třída plná dalmatinů.

Co tě v té době nejvíc těšilo?

Měla jsem největší radost, že mám rodinu. Uvědomovala jsem si, že jsou i děti, které žijí třeba jenom s jedním z rodičů. Vnímala jsem, že jsou rozpolcené a že jim něco chybí. Zнала jsem spolužáka, který byl agresivní, protože se mu nikdo z rodičů nevěnoval. Jeho táta pil, máma chodila do práce a on se potloukal po sídlišti. Naopak já jsem cítila, že mám štěstí, že mám celou rodinu. Bylo pro mě útechem, že nejsem sama a mám velkou oporu v našich.

Zajímala ses o svou biologickou rodinu?

V jedenácti nebo dvanácti letech jsem se začala ptát, kdo byli moji biologičtí rodiče. Silná touha být s nimi přišla až v patnácti letech. Ve škole se učitelé ptali dětí, po kom jsou. Já jsem vždycky říkala, že po mámě, protože jsem holka. To jsem si myslela celé dětství. Až jsem biologické rodiče v patnácti našla a zjistila jsem, že jsem celý táta.

Hodně jsem přemýšlela nad tím, proč chce člověk poznat svoje kořeny. Vnímala jsem, že gesta, které dělají sourozenci, jsou stejná jako rodičů. Viděla jsem, že tohle mají po mamce a tohle zase po tatkově. Ještě víc jsem si rozdíl mezi sebou a sourozenci uvědomila, když jsem byla starší. U mě mámina nebo tátova gesta chyběla. Chtěla jsem poznat, komu jsem podobná, či gesta dělám. Pomohla moje sestra, která našla rodný list se jmény mých biologických rodičů. Opsala jsem si adresu a na svoje patnáctiny

jim napsala. Bohužel jsem pátrala za zády rodičů, protože jsem neměla odvalu jim říct, že se chci se svojí původní rodinou zkontaktovat. Když mi pak asi po dvou měsících přišla odpověď, byla jsem z toho rozhozená a bylo na mě vidět, že nejsem v pořádku. Věděla jsem, že už to dál nemůžu tajit a šla jsem s pravdou ven. Rodiče to hodně ranilo a zaskočilo. Ptali se, proč jsem vůbec nic neřekla. Ale já jsem věděla, že by mi dovolili kontaktovat rodinu, až mi bude osmnáct. Nevydržela bych čekat.

Naši mě nakonec pochopili a podrželi. Neschvalovali sice to, co dělám, ale pomohli mi ujasnit si, co chci. Chtěla jsem vidět biologickou rodinu, která se mi ozvala někdy v lednu nebo v únoru. Domluvili jsme se, že se uvidíme v létě. První setkání proběhlo v červenci, kdy se nejdříve setkali moji rodiče a biologičtí rodiče, aby se dohodli, co a jak bude probíhat. Konečně přijeli biologičtí rodiče k nám domů. Trávili jsme čas u mě v pokojíku, šli jsme na oběd a na procházku. Poprvé na návštěvu přijeli sami, podruhé vzali mé bratry. Jeden je o deset let mladší než já a druhý je o dva roky starší. Všechno probíhalo v pohodě a já žila v naději, že to může být fajn. Potom mě pozvali k nim. Jela jsem ke kamarádce a k nim jsem šla na návštěvu. Při prvních setkání jsem brečela, ale nikdy ne před nimi. Chtěla jsem vydržet a být hrdinka. Ale při třetím setkání u nich doma jsem to už nezvládla. Tehdy se všechno změnilo a obrátilo o tři sta šedesát stupňů. Moje biologická rodina pochopila, že bych u nich chtěla být. S tím ale oni nepočítali. Všechno poznávání jsme stihli během roku a mně bylo šestnáct. A jim došlo, že je mám ráda, což nedokázali přijmout.

Jací byli biologičtí rodiče, když jsi je poznala?

Byli moc milí. Při prvním setkání mě biologická mamka přitiskla k sobě a mně byl takový kontakt příjemný. Cítila jsem, že jsem u ní. Při třetím setkání to bylo jiné, jako kdyby dala najednou najevo: „A teď už se ke mně nesmíš přibližovat!“ Nechápala jsem, proč ji nesmím obejmout, když mi to na prvních dvou setkáních dovolila. Štvalo mě to a cítila jsem, že je to špatně. Chtěla jsem vědět, proč tomu tak je. Ptala jsem se jí a vysvětlovala, že už jsem dlouho byla hrdinka a že mám právo dát svoje city najevo. Jenomže moje rodina to tak necítila. Pro ně bylo nepřijatelné, že situaci nezvládám. Ale tak to nebylo. Biologická mamka brečela od našeho prvního setkání a já jsem ji utěšovala. Bylo to těžké a zmatené. Asi byla taky překvapená, kolik věcí dokážu. Doktoři jí totiž řekli, že nemám šanci přežít. A že když přežiju, stejně budu mentálně postižená. Musel to být pro ně taky šok, když zjistili, že nic z toho není pravda.

Jak se vaše vztahy vyvíjely dál?

Až nyní po patnácti letech od prvního setkání mohu říct, že jsem se s tím, jak to je, vyrovnala. Moje nová rodina mi v tom velmi pomohla. Pochopili, že jsem pravdu potřebovala poznat, abych porozuměla sama sobě. S biologickou rodinou se občas vidíme, ale vztahy jsou stále složité. Mám je ráda, i přesto, co se stalo. Ale jsou vůči mně uzavření a bojí se dávat své city najevo. Myslím si, že hlavní problém je, že moji biologičtí rodiče nedokázali odpustit sami sobě. Proto nedokážou přijmout a milovat ani mě.

Jak to bylo dál?

Bohužel jsem přišla o jednoho z nejdražších lidí na světě. O svého nového tátu, který byl pro mě tátou s velkým T. Vděčím mu za hodně. Ale vím, že je v nebi, mám ho ve svém srdci. Každý večer ho vidím na obloze, vždycky když vysvitnou hvězdy. S maminkou jsme v pravidelném kontaktu, často si voláme a navštěvujeme se. Máme se moc rády a víme, že jsme tu jedna pro druhou. Sourozenci jsou super a čím jsme starší, tím jsme si bližší. Od té doby, co žiju sama, se naše vztahy ještě více utužily. Jsem za novou rodinu velmi vděčná a mám je moc ráda. Měla jsem opravdu štěstí, že mám rodinu, která mě přijala za vlastní. Srdcem jsem pořád napůl i u biologických rodičů, ale to je proto, že u nich nemám naplněno to, co očekávám. Nakonec jsem si ujasnila, kdo jsou opravdoví rodiče – ti, kteří mě nepodrazí, povedou a podrží mě v každé situaci a se kterými je mi dobře. A to cítím právě v nové rodině.

Kde jsi takovou představu získala?

Zjistila jsem, že jsem měla mylnou představu o tom, co je to pěstounství. Čím víc se blížil okamžik, kdy mi bude osmnáct let, tím víc jsem panikařila. Byla jsem přesvědčená o tom, že až mi bude osmnáct, naši mě pošlou pryč z domu a budou chtít, abych žila někde sama. To jsem nechtěla, takže jsem z toho měla velkou hrůzu.

Navíc jsem si myslela, že když dítě vyrůstá v pěstounské péči, znamená to, že má o něj biologická rodina stále zájem a že se o něj z nějakého důvodu jen nemůže postarat. Teď vím, že dítě s handicapem nemůže být dáno do adopce, proto jsem byla v pěstounské péči. A tím pádem jsem zjistila, že biologická rodina se o dítě nemusí vůbec zajímat. Nemohla jsem pochopit, proč mě vlastní rodiče nemají rádi. Věřila jsem, že když jsem v pěstounské péči, tak by se mnou mohli být v kontaktu. Jenže jejich celý zájem byl asi takový, že jen chtěli vidět, jak vypadám, jak na tom jsem. Ale natrvalo mě nechtěli.

Ale když ti bylo osmnáct, zůstala jsi doma dál.

Ano, ale moc klidu jsem stejně neměla. Nebyla jsem vůbec ve své kůži. Až úderem dvacetin se všechno začalo zlepšovat. Cítila jsem, že jsem dál od kritických roků, kdy mi bylo sedmáct, osmnáct a devatenáct.

Svoje dvacáté narozeniny jsem zase strávila v nemocnici, tehdy byly zrovna pro návštěvy zavřené, protože bylo období prasečí a ptačí chřipky. Přesto mi sestřička donesla krtkův dort od kamarádky. Byly to pro mě asi jedny z nejkrásnějších narozenin, jaké jsem kdy měla.

Doma jsem žila až do svých dvaceti let. Zhruba v té době jsem začala vnímat, že život má smysl. Cítila jsem najednou radost a lásku k druhým. A to trvá dosud. Když vidím nemocného člověka, snažím se ho alespoň slovně povzbudit. Nedávno jsem potkala v autobuse nevidomou holčinu, daly jsme se do řeči, dovedla jsem ji na tramvaj a měla jsem radost, že jsem užitečná. Když někdo dlouho pečuje jenom o mě a já to nemůžu oplatit, cítím se být nepotřebná, což je špatně.

Řešila jsi tato témata i s jinými dětmi, které také vyrůstaly v pěstounské péči?

Určitě se naše názory lišily, ale v něčem se zase shodovaly. Někdo biologickou rodinu taky hledá a má touhu ji poznat. Na jedné straně to chápu, ale na druhé straně vím, že není dobré se o kontakt snažit za každou cenu. Byla bych ráda, kdybych dokázala říct, že nechci a nepotřebuji znát někoho pokrevního. Bohužel to u mě bylo jinak. Moje touha byla tak silná, že bylo potřeba, abych je našla. Obdivuji, když má někdo téma biologické rodiny vyřešené, nechce ji znát a nemá potřebu biologické rodiče hledat.

Mrzí mě, že se s biologickou rodinou nemůžu vídat ani jako návštěva, protože mám ráda svoje bratry. Ale je to rodina, která se rozhodla žít beze mě, a musím to přijmout. Není to jednoduché, ale snad se mi to v budoucnu podaří. I přesto je mám ráda.

Barunko, jaké máš teď sny a přání?

Přála bych si domeček se zahradou, který by byl mým novým domovem. Chtěla bych tam žít se svojí vytouženou rodinou, manželem a dětmi. A chtěla bych mít kolem sebe plno zvířat, která dokážou být skvělými terapeuty. Díky nim bych mohla dělat radost druhým. Sama jezdím na koni a vím, jak moc pro mě terapie znamená. Pocit, když ti kůň propůjčí své nohy a ty můžeš zažít volnost pohybu a myslí, je nepopsatelný a neuvěřitelně nádherný. Také mám po svém boku čtyřnohou partačku Elzu, která je nejen můj další terapeut, ale hlavně živá, věrně milující bytost.

Děkuji ti za rozhovor.

Příběh Kateřiny M.

Jak se vidí Kateřina M.

Jmenuji se Kateřina M. a je mi 26 let. Od pěti let jsem vyrůstala v pěstounské rodině.

Studovala jsem dvě základní školy, jednu v Písku a druhou v Blatné. Potom jsem šla do Prahy na střední školu při Jedličkově ústavu, kde jsem studovala obor sociálně správní činnost. Na vysokou školu FAMO (Filmová akademie Miroslava Ondříčka) jsem se vrátila zpět do Písku. Teď pracuji ve firmě Newton Technologies na pozici klientské podpory. Žiju se svou nejstarší sestrou.

Jsem na vozíčku. Mám srostlé klouby a minimálně funkční svaly. Naučila jsem se s tím existovat a už jen málokdy mě dosáhne smutek. To se stává, když si uvědomím, že nemůžu to, co ostatní. Baví mě sřih, hudba, filmy, muzikály a spousta dalších věcí.

Kačko, proč jsi souhlasila s tím, že se podělíš o svůj příběh?

Myslím si, že mám lidem hodně co předat.

Jak se ti daří?

Žiju plnohodnotně. Našla jsem si práci, bydlení a plním si svoje sny. Jsem, jak se říká, happy. Nedávno jsem byla v Itálii na paraglidingu, v pondělí jsem se vrátila z Říma a zazpívala jsem si i v Hybernii.

Pracuji něco málo přes dva roky ve firmě Newton Technologies, která se zabývá převodem hlasu do textu. Jsem na pozici zákaznické podpory, což znamená, že komunikuji s klienty. Buď chtějí vyzkoušet Newton Dictate, nebo ho již mají koupený. Když mají s produktem nějaký problém, řeší to s námi. Před tím jsem nikde nepracovala, protože jsem byla v „Jedličkárně“ v programu samostatného bydlení, kde jsem se rok osamostatňovala od rodičů.

Teď mám normální byt a mám štěstí, že v domě jsou dva výtahy a není v něm příliš prahů. Pustila jsem se do předělávání koupelny, což je velká akce. V bytě bydlíme se sestrou. Máme skvělou sousedku, která mi nabídla, že kdybych něco potřebovala, můžu jí zavolat. Už jsem toho párkrát využila.

Co se ti vybaví z dětství?

Moc si toho nepamatuji. Někde ve mně ty vzpomínky určitě jsou, ale prožila jsem toho už tolik. Vzpomínám si třeba, jak mě jedna holka kousla do ruky, když jsem byla v dětském domově. Žila jsem tam do svých necelých pěti let. Potom si mě naši vzali do

pěstounské péče a páté narozeniny jsem už slavila u rodičů. Doma to byla paráda! Jezdili jsme na různé stanové tábory a anglické kempy, na kterých jsme vlastně vyrůstali.

Taky jsem se od čtvrté třídy učila anglicky. Angličtinu jsem nasávala už dřív, když k nám domů jezdili Američané. Teď, když jsem starší, jsem se v angličtině dost rozmluvila. Pořád jsem v kontaktu s lidmi z Ameriky a těší mě, že když k nám přijedou třeba po dvou letech, slyší v mojí angličtině pokrok.

Jaké to bylo ve škole?

Na základní škole jsem měla štěstí na kolektiv. Spolužáci se mezi sebou předháněli, kdo mi pomůže a kdo mě třeba nakrmí. To byla velká legrace. Když jsme se přestěhovali do Blatné kvůli tačkové práci, chodila jsem od třetí do páté třídy do školy tam. To už byl ale horší kolektiv. V šesté třídě jsem se vrátila zpátky do školy v Písku.

Ve škole mě vždycky spíš bavily předměty, jako byla hudebka nebo výtvarka. Měla jsem ráda i angličtinu, ale neměli jsme moc kvalitní učitele. Jen na Šobrovce nás jeden učitel naučil dobře nepravidelná slovesa. Vždycky jsem se srovnávala se svými sourozenci, protože oni chodili na Benešovku, což je „škola pro chytré děti“ a mají tam dobré učitele právě na angličtinu. Ale o pár let později jsem sourozence stejně dohnala a jsem teď možná na stejné úrovni jako můj sedmnáctiletý bratr. Pořád je asi o trochu lepší, ale já jsem spokojená, že nejsem v angličtině nejhorší z rodiny.

Po základce jsem šla na střední školu do Prahy do Jedličkárny. Tam se mi líbilo a hodně jsem se posunula. Byla to velká změna, protože jsem se odstěhovala daleko od rodičů na internát. Ale rodiče mě v osamostatnění hodně podporovali. První rok na nové škole byl náročný. Poprvé jsem byla v novém městě úplně sama bez rodiny a škola byla těžká. Málem jsem propadla. Máma mi vyhrožovala, že když se nezlepším, nastěhuje se za mnou na internát. To jsem rozhodně nesměla dopustit a ve škole jsem se zlepšila.

A ví mamka, jaký měly její dobře míněné výhrušky účinek?

Rozhodně! Jasně viděla, že jsem se zlepšila, tak se ke mně nenastěhovala. Ale chápu, že mě kontrolovala.

Jak se ti dařilo dál?

S rodinou jsem se vídala o víkendech a v Jedličkárně jsem se taky nenudila. Přihlásila jsem se do kapely The Tap Tap, což byla hodně „hustá“ životní etapa. Moc mě to v kaple bavilo. Ráda jsem chodila na zkoušky, koncerty byly skvělé. Jenom dirigent kapely byl přísný. Byla jsem z něho tak nervózní, že mi máma jednou řekla: „Hele, nemá cenu zůstat někde, kde jsi pořád nervózní a nepřináší ti to radost. To si radši někdy zazpívej u nás ve sboru.“ Tak jsem v The Tap Tap skončila.

Nakonec jsem se v Jedličkárně zaběhla celkem rychle a byla jsem hodně akční. Zapojovala jsem se do všeho, co se dělo. Neměla jsem problém jet společně na hory lyžovat

nebo na vodu. Vymýšlela jsem všechny možné způsoby, jak být co nejvíce nezávislá na pomoci ostatních, jak věci udělat sama.

V prvním ročníku jsem si našla přítele, byl to můj spolužák. Chodili jsme spolu dvakrát. Nejdřív pár měsíců a pak se on rozešel se mnou. Potom jsme se dali zase dohromady a po nějaké době jsem se rozešla já s ním. Pořád o sobě víme, ale dlouho jsme se neviděli. On je dneska šťastně ženatý. Ve čtvrtáku jsem začala chodit s jedním hudebníkem z Tap Tapu. Vztah nám vydržel taky jen pár měsíců, pak jsem se s ním rozešla. Později jsem toho litovala, ale teď už je všechno zase, jak má být.

Kam jsi šla po maturitě?

Ve čtvrtáku jsem nepropadala, odmaturovala jsem a nastoupila na filmovou akademii do Písku. To byla další velká etapa mého života. Začátek byl hodně drsný, protože jsem měla velké pochybnosti, jestli mám do školy vůbec jít. Moje okolí mělo z té školy snad ještě větší radost než já a to mi ubíralo na motivaci a sebevědomí. Nakonec jsem nastoupila, ale byla jsem nervózní a nejistá. Opakovala jsem si, co tam vlastně dělám, když nic moc z filmu neumím. Spolužáci byli napřed, měli za sebou filmové a umělecké školy. Ale našla jsem si pár kamarádů, kteří mi pomáhali, já je dohнала a školu jsem zvládla. Mám bakaláře umění!

Filmovou školu jsem měla ráda, ale bez boje to nešlo. Máma mě o zkuškovém hlídala, jestli jsem všechny zkoušky udělala. Při státnicích mě taky podporovala. Když jsem chtěla jednu zkoušku vzdát a jít až na druhý pokus, trvala na tom, ať to zkusím. Zkouška byla rozdělena do čtyř částí a měli jsme na složení tři pokusy. Jednu část jsem zvládla, druhá se nepovedla. Pořád je ale lepší dělat na druhý pokus tři části než všechny čtyři.

Nechtěla by ses k prostředí filmu vrátit?

Čas od času se filmu věnuju. Občas stříhám videa pro kamarády a teď i do práce. Zpívala jsem v Hybernii. Někdy si nahraji svůj cover, jindy dám něco, co vytvořím, na YouTube.

V Jedličkárně jsem se zapojila do divadelního souboru, protože mě začalo bavit hrát. Zrovna nacvičujeme Drákulu.

Přijímám zkrátka výzvy. Brouzdám po internetu, kde narážím na různé poptávky a na některé odpovídám. Někdy něco vyjde. A když ne, beru to sportovně a říkám si, že příště bude něco lepšího. Třeba jsem se přihlásila do castingových agentur a občas mi nabízejí komparzy. Dostala jsem se i do Ordinance v růžové zahradě a mám za sebou i komparz v britské reklamě. Sice jsem nebyla ve finálním střihu vidět, ale byla to pro mě dobrá zkušenost. Nedávno jsme zase natáčeli video pro společnost Asistence, protože stále hledají nové asistenty. Produkce vymyslela, že se natočí video ve stylu skryté kamery. Posadili mě před tunelem na mechanický vozík a já jsem měla lidem, co šli okolo, říkat, aby mě odvezli. Na konci ti lidé zjistili, že se jedná o sociální experiment, zda jsou kolemjdoucí ochotní pomáhat. Pak dostali ještě informace o organizaci Asistence.

Mluvila jsi o tom, jak tě na vysoké škole máma hlídala. Myslíš, že bys v sobě našla dost odvahy, kdyby tě máma takhle nebecovala?

Upřímně nevím. Rodičům vděčím opravdu za hodně. Po střední škole jsem vůbec nevěděla, co bude dál, ale začal mě bavit střih. Byla to vzácná konstelace, protože se sešlo víc věcí ve správný čas a na dobrém místě. Nebýt mé rodiny, nejsem si jistá, kde bych byla. Asi někde v zapadákově. Svoji rodinu mám ráda nade vše. Jsou to moji miláčkové!

Viš něco o své biologické rodině?

Moc toho není. Se sestrou jsme si psaly dopisy, ale poprvé jsem ji viděla, když jsem nastoupila na střední. Naši mi dali na původní rodinu kontakt a sestra mi napsala první. Dopisy od ní mám pořád schované. Přes facebook jsme se pak jednou domluvily, že se sejdeme.

Se svojí biologickou mamkou jsem se viděla asi v deseti letech v Praze. Potkaly jsme se na nějaké akci od nadace. Pamatuji si, že bylo teplé počasí a že jsme tam hodně malovali. Kontakt zařídila zase moje pěstounská mamka. Víím, že cestou z té akce jsem moc plakala, že chci být s biologickou mámou. Ale to mě pak přešlo a zase bylo dobře.

Bavily jste se s biologickou mámou o tom, co se stalo?

Bavily. Zeptala jsem se jí a ona mi v dlouhém e-mailu napsala, proč mě nevychovala. Jako rodina se báli, jestli budou péči o mě zvládat, a tak mě dali do dětského domova. Psala, že jsou rádi, že mě našla a přijala nová rodina. Píšeme si občas i teď, posíláme si sms, maily, jsme v kontaktu přes facebook. Jsem ráda, že jsem svoji biologickou rodinu poznala, bylo to pro mě důležité setkání. Beru celou tu situaci tak, jak je. Neutrálně.

Kačko, co by sis přála?

Moje přání je podívat se do Ameriky. Mám tam kamarády z anglických kempů, jak jsem o nich mluvila na začátku. Chtěla bych se dostat do filmových studií v Hollywoodu. A kdyby byla příležitost, zkusit si komparz i tam.

Plánovala jsem vydat se do Ameriky se ségrou Šárkou, ale to padlo. Potřebuju někoho, kdo poletí se mnou. Uvidíme, zatím se držím při zemi. Jsem teď spokojená a nedokážu si představit, že bych pracovala jinde nebo žila jinak. Celkově bych nic neměnila!

Děkuji ti za rozhovor.

Příběh Kateřiny P.

Jak se vidí Kateřina P.

Jmenuji se Kateřina P. a je mi 26 let. Vyrostla jsem v adoptivní rodině spolu se sestrou Rozálií. Byla jsem osvojena pár dní po narození. Vystudovala jsem střední gastronomickou a hotelovou školu, kterou jsem úspěšně ukončila maturitní zkouškou. Nyní pracuji v kavárně a žiji se svým přítelem v Praze. Nejvíce mě baví hudba, fotografování, pečení dortů, trávení času s rodinou a přáteli, procházky v přírodě. Moji vášní jsou hory.

Kateřinko, proč jste souhlasila s uveřejněním svého příběhu?

Myslím si, že adopce je důležité téma, které by se mělo šířit a neměli bychom se o něm bát mluvit. Jsem ráda, že se takových věcí mohu účastnit a věřím, že rozhovor, který poskytnu, pomůže párům, které se rozhodují pro adopci miminka. Mohu jim předat svůj pohled na věc, jak pozitivní, tak negativní. Je jasné, že každý osvojený člověk má jiný příběh, a tak se těším na každý z nich.

Pamatujete si, kdy a jak vám rodiče řekli, že jste adoptovaná?

Rodiče si mě adoptovali v mých devatenácti dnech, takže s nimi žiji už téměř od narození. Vzali si mě, myslím, z porodnice v Motole. A vlastně už když jsme se poprvé jako děti zeptaly na otázky o rodičovství, tak už tehdy nám rodiče začali povídat o adopci. My víme odmala, že jsme adoptované. Rodiče byli vždy otevření a o všem s námi mluvili.

Když si vzpomenete na své dětství, jaký je váš první zážitek?

To je hrozně těžké. Pamatuji si docela dost věcí z fotek, protože ty nám máma s tátou schovávali. Jako první dětskou vzpomínku si asi vybavím, když mi byly tři roky a jeli jsme si pro moji sestru do porodnice. Měla růžovou postýlku, spoustu dudlíků a táta mi tam koupil skvěle přelazený čaj z automatu. A taky si pamatuju Vánoce, kdy jsem dostala panenku, která se jmenovala Kryštof. Trochu zvláštní jméno pro holčičku.

Brala jste svoji sestru jako vetřelce do rodiny?

Na to se mě asi ještě nikdo neptal. Určitě ne! Já jsem se na sestru moc těšila. Rozhodně jsem neměla negativní pocity ve smyslu, že bych se bála nebo žálila. Asi proto, že jsme byly vlastně stejné, i když jsme přišly každá z jiné rodiny. Bylo to fajn, najednou mezi nás přišel nový život. Odmalička jsme spolu měly nejlepší vztah. Pořád jsem sestru mazlila a tahala, byla to taková moje panenka. Byly jsme parťačky, blbly jsme spolu a vymýšlely neuvěřitelné věci. Začaly jsme se oddalovat až v pubertě.

Jaké bylo vaše dětství a dospívání ve vaší rodině?

Jednoduše úžasně! Naši rodiče měli hezký a harmonický vztah. Dávali nám ze sebe tolik lásky, takže potom bylo úplně jedno, že je člověk adoptovaný. Měli mezi sebou silné pouto a upřímné vztahy. Věřila jsem tomu, že naši spolu budou celý život. Když mi bylo devatenáct, tak se ale rozvedli. Najednou byl konec rodinné harmonie. Bylo to zrovna v době, kdy jsme se sestrou dospívaly. Já zažívala první práci, sestra byla v pubertě. A najednou jsme nevěděly, kam se máme vydat.

Vždycky jsem si myslela, že když mají děti svoje biologické rodiče, že se s nimi ztotžní. Že je jasné, že mamka má jasnou roli a já budu mít zase takovou roli a že máme před sebou zřejmou budoucnost. Ale já jsem se najednou ztratila a nemohla jsem se najít. Každý můj další vztah byl o tom, že jsem měla strach z toho, že mě ten člověk opustí. Čím jsem ale starší, tím mám větší sebedůvěru a stojím pevněji na vlastních nohách a znám více svoje možnosti.

Myslíte, že je to tím, že tatka odešel?

Asi ano. Je zvláštní to vyslovit, ale já jsem byla první, kdo věděl, že rodiče už mezi sebou nemají skvělý vztah. Věděla jsem o nějakých věcech z tátovy strany. Mamka mi říká, jak je jí to strašně líto, že jsem trpěla sama a nechtěla nikomu ublížit. Ona netušila nic.

Snažila jsem se vydržet a půl roku nic neřešit. Nechtěla jsem, abych to byla já, kdo roztrhl naši rodinu a všechno zkazil. Pak se mamka stejně všechno dozvěděla. Vlastně rozumím tomu, že to byla složitá situace pro všechny a že chyba je nějakým způsobem na obou stranách. Ale my jsme celá rodina naše vztahy zakládali na upřímnosti, věřili jsme si. Bylo to pro nás hrozné zklamání a bylo toho všeho najednou moc. V té době od nás odcházelo jedno pěstounské miminko, navíc se se mnou rozešla moje první láska. Měla jsem první práci a první Vánoce bez táty. Obrečely jsme to. Mamka celou situaci nesla hodně špatně, byla zhroucená. Všechno bylo najednou úplně jinak. Když se táta odstěhoval, se sestrou jsme bydlely ještě chvíli s mamkou. Rodiče se k sobě zkusili vrátit, ale stejně to nefungovalo. A pak jsem zjistila, že si táta buduje nový život s paní, se kterou si psal. Bydleli spolu, stavěli dům a následovala i svatba. Absolutně jsem nečekala, že se můj táta znovu ožení.

Když se o tom teď bavíme, mám pocit, že jsem se trochu snažila vzít na sebe roli táty a pro mámu být největším partákem. A to taky vždycky budu.

Jaké to pro vás bylo?

Bála jsem se hlavně o mámu. Sestra měla přítele a byla pořád pryč. Myslím, že ještě chodila do školy a jezdila neustále na festáky s kamarády. Zatímco já chodila do práce a v devatenácti letech řešila starosti rodičů. Byl to šílený zmatek. Měla jsem starost o to, kde bude bydlet táta. Pak nás pozval do svého nového domu, pamatuji si, jak se na nás snažila zapůsobit jeho současná manželka. Neuměla jsem si nikdy představit, že bych mohla něco podobného zažít. Ve škole nám děti záviděly, jaký mají naše rodiče vztah

a přišlo jim taky neuvěřitelné, že se naši rozvedli. Po téhle zkušenosti se snažím být upřímná a řeším všechno hned, i když někdy u toho i křičím. Nechci, aby moje vztahy byly jen hra. Ale u našich to hra nebyla, protože mamka si opravdu myslela, že spolu s tátou zestárnou. A ani táta nevěděl, jak se má zachovat.

Všechno to pochopit bylo moc těžké. Nejdřív nás opustila biologická rodina, pak od nás odešel táta a do toho jsme se snažily se sestrou vládat naše partnerské vztahy. Víím, že nikdy nebudu litovat toho, jak jsem se s tím vším vypořádávala. Jsem přesvědčená, že člověk vždycky jedná tak, jak je pro rodinu nejlepší.

Jak jste to všechno zvládli?

Myslím, že došlo ke smíření se s tím, co se stalo. Zůstane to někde v nás napořád, ale zároveň jsme přijali, že naše rodina už stejná nikdy nebude a že si na to musíme zvyknout. A i když člověk nemůže vědět, co a jak se mu v životě podaří, tak my se sestrou máme pozitivní i negativní základ, a ten pozitivní převládá. Máme naději, že se třeba ve svých rodinách pokusíme, abychom se podobné zkušenosti vyhnuly. Nicméně do mých vztahů se určitě nedůvěra a strach z opuštění promítly.

Těším se, až budu mít svoje děti, protože ty se budou podobat mně. Tolik se na ně těším!

Strach, který jste nazvala strachem z opuštění, jste někdy v dětství zažila?

Strach z opuštění jsem poznala až po rozvodu rodičů. Vztah mých rodičů byl pro mě základem všeho. Věřila jsem oběma dohromady a oni se jednoho dne rozdělili. Po téhle zkušenosti už nevím, čemu můžu věřit a jak si mám sama věci uspořádat.

Ale současně víím, že stejně tak mají rodiče právo na to být šťastní, a ne se třeba každý den hádat a být spolu jen kvůli dětem. To bych nikdy nechtěla.

Cítím to tak, že biologičtí rodiče mě sice opustili, ale nevyhodili mě do popelnice a já jsem nakonec měla báječný život s nejlepšími lidmi a výbornou sestrou. Díky rodině mám dobrý základ a vážím si toho. Když třeba peču dorty, což dělám ráda, a přítel se mě zeptá, po kom jsem tak šikovná, tak já řeknu, že po sobě. Mám úžasný základ od mámy i od táty a teď už si buduji i svůj vlastní. Není to lehké, protože se stokrát vydám špatnou cestou a stokrát šlápnu vedle, ale je to jen a jen můj život.

Jak dlouho jste s přítelem?

Rok a půl. Je o pět let mladší, takže někdy máme doma „Itálii“ a myslím, že i právě proto, že je mladší. Komplikovaně se to vysvětluje, ale máme každý úplně jiný základ.

Přítel má tři sourozence a mají krásné vztahy. Jsou na sobě až závislí a je mezi nimi obrovská harmonie. Jeho bratr je ženatý a má dvouletého chlapečka. Sestra žije s přítelem v Praze. Cítím, že jsme si všichni skvěle sedli a beru je jako vlastní rodinu. Byli jsme společně i na dovolené. Víím, že bych se měla radovat z toho, že jsem mezi ně zapadla. Ale mně je často líto, že oni mají v rodině ideální vztahy a já ve své rodině ne. Napadají

mě myšlenky, proč se to u nás nepovedlo a proč nemůže přítel jezdit na dovolené a podnikat rodinné oslavy s námi. Potřebuji se jich občas až stranit, protože chci vybudovat rodinu s hezkými vztahy s ním. Je pochopitelné, že potřebuje trávit hodně času se svojí rodinou a já mu v tom nebudu nikdy bránit. Jen mám někdy pocit, že jak jsou u nich všichni na sebe navázaní, tak já jsem sama. Chtěla bych s ním sama tvořit něco vlastního. Chápu, že jeho rodina je pořád jeho rodina a ta potřeba být s nimi souvisí i s jeho věkem. Byla jsem úplně stejná a na rodině jsem závislá doteď.

Jak nyní vycházíte s tatínkem? A jeho manželkou?

S manželkou táty vycházíme dobře už od začátku. Novým manželstvím nám přibyli i tři nevlastní sourozenci, protože ona má z předchozího vztahu dva kluky a holku. S nimi taky moc hezky vycházíme. A s tátou mám skvělý vztah, i když jsme samozřejmě každý teď trochu jinde. Máme se pořád stejně rádi. Jen dřív jsme, mám pocit, byli větší partáci.

Čeho jste si nejvíc vážila na mámě a na tátovi?

Pro mě byla zásadní upřímnost a srdečnost. Bylo fajn, že nás zbytečně nerozmažlovali a že jsme si musely na spoustu věcí přijít samy. Měli nás rádi se vším všudy. Vždycky jsem se k nim ráda vracela a oni byli ochotní a vstřícní. Dokázali nás naučit všechno, co jsme chtěly, a hlavně byli milující. Udělali by pro nás vše a opravdu nás měli od začátku moc rádi. Jejich lásku jsme cítily od samého počátku.

Vrátme se do školních let. Jak se vám líbilo ve školce?

Asi se mi tam líbilo. Měla jsem i skvělé spolužáky. Ale vždycky jsem se těšila domů, nikdy jsem ve školce nechtěla zůstat celý den. Asi jsem se trošičku bála, neměla jsem ráda změny. Radši jsem byla s rodinou doma, tam jsem měla pocit bezpečí.

Jaké to bylo ve škole?

Ve škole to bylo horší. Spolužáci byli fajn, ale cítila jsem od nich výsměch, že jsem moc rodinný typ. Neřekla bych, že jsem byla úplně „mamánek“, ale držela jsem se názorů, které měla moje rodina. Působila jsem až utáple, protože jsem si nevěřila a bála jsem se projevit. Možná už tehdy jsem lidem moc nedůvěřovala.

Měla jste kamarádky?

To ano. Vždycky jsme spolu dvě mluvily a pohádaly se proti třetí. Vedly jsme klasické holčičí války. Ve školce i na základní škole jsem často pořádala oslavy, to bylo fajn.

Připomněl vám někdy někdo, že jste adoptovaná? Věděli to spolužáci, učitelé?

Já jsem se s tím i chlubila! Řekla jsem o adopci svým spolužačkám a doteď si pamatují, jak si to nechaly od mých rodičů potvrdit. Myslely si, že si vymýšlím, abych byla zajímavá. Díky tomu jsem si připadala jak superhrdinka, protože jsem byla v něčem skutečně jiná.

Tenkrát mi ale úplně nedocházelo, co to znamená „být adoptovaná“. Neměla jsem

potřebu víc to řešit, ztotožnit se s tím. Vše se změnilo, když se rodiče rozvedli. Tehdy jsem se začala hledat, vytvářet si představy o tom, zda mám poznat svoji biologickou mámu a spousta dalších věcí se mi honila hlavou. Ten stav byl pro mě doslova šílený. A na střední se všechno ještě zhoršilo.

Co jste studovala?

Chodila jsem na gastronomickou a hotelovou školu s maturitou, kde to pro mě bylo zvláštní. Všeho jsem se bála. Od začátku, kdy mi bylo patnáct, jsme museli chodit na praxi. Těžko jsem snášela nové lidi, někteří spolužáci byli rozmazlené děti, které se ale na soukromé škole dají čekat. Patřila jsem ke slabším článkům, protože jsem se nezačleňovala. Nechodila jsem s nimi kouřit, ani hulit. Tak se mě dotkla i šikana.

Jak jste to prožívala?

Zraňovalo mě, co se tam dělo. Nechtěla jsem chodit mezi takový typ lidí. Zpětně si ale myslím, že to byla nejlepší volba. Díky téhle drsné škole jsem teď tam, kde jsem. Nebojím se komunikovat a trvám na svých zásadách, protože nechci dopadnout jako někteří moji spolužáci.

Jsem přesvědčená o tom, že nás naši měli trochu víc cepovat. Moji rodiče nám nechávali hodně svobody a o všem s námi mluvili jako s dospělými. Někdy jsme třeba měly zaracha, ale že by nás za něco vysloveně seřvali, to nikdy. Trápily je známky, ale nikdy je zásadně neřešili. Chtěli hlavně, ať se máme co nejlépe. Nám to se ségrou samozřejmě náramně vyhovovalo. Nemusely jsme věci dotahovat. Hrála jsem třeba osm let na klavír, a skončila jsem, protože jsem se bála absolventských koncertů. Možná že kdyby si rodiče dupli, že budu hrát, mohla jsem být úplně někde jinde.

Teď je můj sen zpívat a hrát v kapele. V ní jsem jen sama za sebe a musím si svoji pozici vybudovat.

Se sestrou jste obě adoptované. Povídaly jste si o tom spolu?

Se sestrou jsme se o tom bavily, ale spíš s mamkou. Když mi bylo čtrnáct nebo patnáct, mamka mi napsala dopis, že kdybych kdykoliv chtěla poznat biologické rodiče, že mi je pomůže dopátrat. To bylo dojemné. Když mi bylo asi dvacet dva, zeptala jsem se mamky, jak se jmenovali moji biologičtí rodiče. Tak mi to řekla.

Před tím jste to nechtěla vědět?

Možná chtěla, ale nevím, jestli jsem se ptala na příjmení. Mamka mi pak jejich příjmení řekla a já začala pátrat. Našla jsem na facebooku své sourozence a biologickou mámu. To byl hrozný pocit zjistit, že mají děti a mě dali pryč. První jsem podle příjmení našla sestru, kterou jsem poznala hned, když mi kamarád řekl, že jsme si podobné jako dvojčata. Hledala jsem dál, jestli mám i sestry starší, než jsem já. Našla jsem všechny sourozence i maminku. Vždycky mi stačilo se na ně podívat a bylo jasné, že jsme příbuzné.

Jednou se mě ostatní maminky na pobytu s dětmi ptaly, jestli bych sestry chtěla navštívit. Tenkrát jsem nechtěla vidět ani je, ani biologickou mámu. Nechtěla jsem být sobecká. Představovala jsem si, že žijí v harmonii a mají svůj vlastní život. Uvažovala jsem o tom, že mamka třeba sestrám neřekla, že někoho dala k adopci. Třeba si myslí, že jsem umřela u porodu. Pořád to ale ve mně vřelo. Vidět je, nebo raději nevidět? Pokud vidět, jak to ale udělat? Až jednou jsem stála v práci a vidím, jak máma prošla po přechodu. Poznala jsem ji podle fotky a vyběhla ven. Máma zašla do obchodu a pak šla zpátky. Byly jsme od sebe asi metr, když se na mě podívala a já na ni. A ona se otočila a šla pryč. V tu chvíli jsem se rozbřečela. Volala jsem mámě, nevěděla jsem, co mám dělat.

Vy jste ji poznala z fotografie na facebooku?

Přesně tak. Stávalo se mi už na základní škole, že jsem potkala nějakou holku a říkala jsem si, že má pihu na stejném místě, stejný nos, že by to třeba mohla být moje...

Pak jsem mámu viděla podruhé a zjistila jsem, že pracuje v obchodě asi padesát metrů od místa, kde pracuji já. Ale nikdy jsem ji neoslovila.

Vy kolem ní chodíte?

Je to tak. Na sto procent!

Připadá vám, že jí jste podobná?

Nepřipadám si. Podle mě se lidi nejvíc podobají tím, jací jsou uvnitř, jaké mají základy a třeba i gesta, která mám já určitě po tátovi. O mojí biologické mámě vědí i kolegové v práci, se kterými jsem se o ní bavila. Radili mi, ať jí třeba napíšu dopis a nechám jí ho v práci. Ale já nevím. Byl by to pro ni brutální šok, zjevit se před ní po dvaceti šesti letech. A co bych jí řekla?

Myslíte, že vás nepoznala?

Myslím, že možná i poznala. Na druhou stranu, jak můžete vědět, jak asi vypadá dítě, když jste ho neviděla ani při narození. Ona musí mít stejný pocit jako já, když mě potká na ulici a asi si řekne, že ta holka je jí hodně podobná. Třeba jí to jen problesklo hlavou, když mě viděla, protože já jsem neuvěřitelně podobná biologické sestře.

Víte něco o dalších dětech?

Tuším, že jsou v rodině další tři dcery a že moje biologická matka má ještě syna, který už má sám dvě děti. Odhaduji, že sourozencům může být okolo pětatřiceti. Myslím si, že já jsem z nich nejmladší. Je nesmysl, aby mě dala k adopci a udělala si další dítě. Někde je vedené, že biologická rodina neměla peníze, proto mě dala k adopci.

To vám řekla maminka, že to tak bylo?

Mamka mi řekla, že je to napsané v dokumentaci, tak to tam asi bylo. Teď mi stačí projít kolem obchodu, kde biologická máma pracuje, podívat se a jít dál. Touhu ale cítím pořád. Zároveň se bojím, že si setkáním s ní zkomplikuju život. Myslím, že ho mám

teď složitý dost, co se týče mých myšlenek. Nechci si přidělovat další starosti. Mamka mi říkala, že zavoláme do Střediska, že určitě existuje něco, co se dá udělat. Ale já mám strach, že mě nebude chtít vidět, a přitom bude padesát metrů ode mě.

Je těžké si představit, že někoho dáte k adopci, dvacet šest let nevíte, kde je, a pak se objeví před vaší prací.

Řekne: „Dobrý den, já jsem vaše dcera.“

To je hodně drsné. Kdyby byla příležitost, rozhodně bych jí chtěla říct, že nemusí mít výčitky svědomí. Pro mě udělala nejlepší věc, jsem jí za to vděčná a mám se dobře. Podle mě je taková zpráva pro každou mámu důležitá.

Kdybyste chtěla nějak pomoci, dá se kontakt zprostředkovat, třeba prostřednictvím nás. Ale opravdu záleží na vás, jak budete chtít.

Jsem přesvědčená, že bych si opravdu zkomplikovala život. Podle facebooku vidím, že bych si s biologickou rodinou nerozuměla. Jsme každý úplně jinde.

Svoji touhu vědět, komu jsem podobná a čím mám nos, jsem si uspokojila. Je ale pravda, že jsem chtěla seznámení s mámou podniknout i na vlastní pěst. S bývalým přítelem jsme dokonce uvažovali, že by šel za mámou se mnou. Moje mamka a současný přítel mě ale odrazují s tím, že by to mohl být skutečný šok. Mohla bych zažít těžké odmítnutí. Chtějí, abych měla někoho, kdo mi s tím pomůže. Myslím, že bych se rozbrečela a zhroutila se. Nedokážu si představit, že bych čekala dítě, nešla na potrat, byla nucená dát dítě k adopci a celou dobu žila s výčitkami, jestli se má dítě dobře. Představuji si, že kdybych se mámě ukázala a řekla, že se mám skvěle, že by možná měla klid v duši. Nevěřím, že na mě zapomněla. Podle facebooku má s dětmi úžasný vztah. Chtěla bych jí jen říct, že se mám dobře a že to, co udělala, bylo správné.

Říkala jste o tom všem sestře?

Hned jsem jí to všechno řekla. Byla pro, že to musíme rozjet, že se s nimi uvidíme. Ale sestřina situace je hodně odlišná. Má maminku, která si ji udělala někde na diskotéce, asi ani neví, kdo je tatínek. Bylo jí tehdy jen dvacet. Navíc měla takové příjmení, že by bylo těžké ji dohledat.

Takže ta nepátrala nikdy?

Zatím ne. Nevím o tom, a myslím, že by se mi svěčila.

Cítíte se ve své rodině někdy nepřijatá?

Pamatuji si, že se tatka s mamkou chvilíčku pokoušeli o dítě, a to v době, když už měli nás. Netuším, kolik nám mohlo být. Vzpomínám si, že jsem nerozuměla, proč chtějí biologické dítě. Vždyť měli nás. Když teď nad tím uvažuji, tenkrát mě to ranilo. Pak mamka začala dělat profesionální pěstounství. Rodiče se nás ptali, jestli s tím souhlasíme. A já si zase říkala, proč to chtějí dělat, když mají nás dvě. Zároveň jsem se těšila, protože mám děti odjakživa ráda.

Když se máma s tátou rozvedli, ptaly jsme se mamky, proč nejde dělat něco jiného. Umí perfektně anglicky. Máma ale svoji práci miluje, protože ji naplňuje. Došlo nám, že nemáme právo jí do toho mluvit, že je to od nás sobecké. Myslím, že je jako pěstounka skutečně šťastná a neznám nikoho, kdo by se o děti staral s větší láskou než ona.

Co byste si přála, aby se vám splnilo?

Chtěla bych, aby byli moji rodiče šťastní, ať už je uspořádání naší rodiny jakékoliv, a aby měli v sobě pořád tolik lásky, kterou nám vždycky dávali a pořád dávají. Přeji si, aby se lidi měli obecně rádi.

A taky si přeju, ať mám po svém boku pořád svého přítele a jednou s ním vybuduji krásný domeček a rodinu. Budu moc šťastná, když budu mít kolem sebe stále skvělé kamarády. Jednou bych chtěla mít svoji kapelu. Chci tvořit svůj život, aby byl barevnější a pestřejší. A to i pro lidi okolo mě.

Děkuji vám za rozhovor.

Příběh Rozálie P.

Jak se vidí Rozálie P.

Je mi 23 let. Vyrostla jsem v adoptivní rodině spolu se sestrou Kateřinou. Naše maminka se stará o děti v pěstounské péči na přechodnou dobu. V rodině žiju od svých šestnácti dnů. Vystudovala jsem uměleckoprůmyslovou školu. V současnosti pokračuji ve studiu a jsem pracovní jezdec a instruktorka u koní. Bydlím se dvěma kamarádkami v Praze. Nejvíce mě baví koně a umělecký svět.

Rozálko, proč jste souhlasila s tím, že se podělíte o svůj příběh?

Se Střediskem spolupracuji dlouho, o svém příběhu jsem už několikrát mluvila a jsem ráda, že lidi zajímá a pro někoho může být přínosný.

Pamatujete si, kdy jste se o své adopci dozvěděla?

Myslím, že mi mohlo být kolem tří nebo čtyř let. Téma, že jsme se sestrou adoptované, bylo v naší rodině přítomné od malička. Máma jako překladatelka umí barvitě používat slova, a tak nám často vyprávěla náš příběh. Já si ho dodnes pamatuji jako pohádku. Povídala, že s tatínkem moc chtěli mít děťátko, ale vlastní mít nemohli. Proto se rozhodli, že si najdou holčičky ve světě. Vyhlídlí si nás v porodnici a moc nás chtěli.

Když jsem o naší rodinné pohádce zpětně přemýšlela, uvědomila jsem si, jaký naši dávali v příběhu důraz na to, že jsme byly se sestrou chtěné. Vnímám, že pocit, který nám rodiče dali, že nás doopravdy chtěli, byl nesmírně důležitý pro náš další vývoj a přijímání skutečnosti, že jsem adoptovaná. Jsem přesvědčená, že kámen úrazu může být, když se v adopci nepracuje s tím, že se dítě cítí být nechtěné. Vytvoří se jakýsi uzel v psychice člověka.

Jaká je vaše první vzpomínka z dětství?

To neumím říct úplně přesně. Vzpomínky si vybavuji hodně v obrazech. Vidím, jak se se ségrou houpeme na houpačce, běžíme chodbou, dostaneme koloběžky k Vánocům a jezdíme na nich po bytě.

Jak byste popsala vaši rodinu? Jak jste ji vnímala v dětství?

Šťastně! Vnímám ji jako léto zalité sluncem s oranžovými podtóny. Jsem veselá, klidná, plná optimismu a nadšení. Určitě v náladě z dětství hraje roli, že se naši rodiče radovali, že mají děti. Z nich přímo zářila euforie.

Jaký jste měly vztah se sestrou?

Myslím, že jsme měly se ségrou vždycky dobrý vztah. V pubertě jsme se spolu běžně střetávaly jako dvě ségry, co jsou tři roky od sebe a začínají chápat, že je každá jiná a že je potřeba, aby se každá vydala svojí cestou. Ale tak to asi mají i biologičtí sourozenci.

Jako malá jsem měla pocit, že sestru mají všichni trošku radši. Byla společenská a já trošku introvertní. Kačka znala všechny tátovy kamarády jménem, ale já jsem se styděla, když k nám přišli. To byly jen maličkosti, do osmnácti jsem měla stabilní zázemí. Pak bum a všechno se jako by rozkutálelo.

Kdy to bylo?

Chodila jsem do třetíku na gymplu a řešila, kam jít dál. Byla jsem humanitně zaměřená a zároveň jsem měla i logické myšlení. Máma mi říkala, že jsem renesanční člověk. Jezdila jsem celkem úspěšně na koních. Začala jsem i závodit v hezké stáji v Komořanech, kde jsem potkala kamarádky na celý život a skvělou trenérku. Zasvětila mě do jezdeckví a naučila, že v práci s koňmi jde hodně o psychologii zvířete. Nejde jen o to, že se vozíte, ale že kůň zvládne i těžké úkoly nenásilně.

Bylo mi sedmnáct a v podstatě mi všechno vycházelo. Když jsme se bavily se ségrou, došlo mi, že jsem spoustu věcí z období počínajících hádek rodičů vytěsnila. Mám to v životě tak, že se snažím mít alespoň dvě jistoty, abych mohla dělat rozhodnutí. A tehdy to pro mě bylo těžké, protože se současně zhoršovala situace mezi rodiči a já jsem potřebovala vyřešit školu.

Co pro vás rozchod rodičů znamenal?

Do poslední chvíle jsem nevěřila, že je rozchod definitivní. Myslela jsem si, že se nic dramatického neděje, že je to jen špatné období. Snažila jsem se být pevným bodem pro všechny a bránila jsem tátu. Ségra měla tenkrát velké pochybnosti. Je hodně senzitivní, co se týká rodiny a vztahů. Kačka to tenkrát doopravdy cítila, že je situace špatná. Já jsem samostatná jednotka a dnes se mi zdá, že jsem si proti rozchodu rodičů vytvořila vnitřní obranu a byla celou dobu trochu mimo realitu.

Ale přitom říkáte, že jste byla stabilní prvek rodiny a všechny jste uklidňovala.

Bylo to tak. Snažila jsem se být samostatnou jednotkou, která stojí na svých nohách, a zároveň jsem vůbec nevěděla, co budu se sebou dělat. Dokola jsem ségru přesvědčovala, ať mámě neříká o svých podezřeních o tátovi. Kačka byla z té situace úplně na nervy, bylo jí to strašně líto. Mámě to nakonec stejně řekla. Ségra nedrží věci v sobě, potřebuje je dostávat ven, což je dobře.

Snažila jsem se to, co se dělo, pořád nějak omlouvat. Nevěřím, že jde jednoduše dát někomu vinu za rozpad vztahu. Je to příliš komplikované a vstupuje do toho moc okolností. Vztahy jsou složité a komplexní věc a já se neodvažuji soudit. Pamatuju si, jak mámu ranilo, když zjistila, že má táta ve svém životě jinou hodně blízkou osobu. Máma

byla moc ublížená, ale v duši strašně dlouho čekala, že se táta jednou vrátí a pochopí, kde je jeho rodina. Táta si ale postupně chodil pro víc a víc věcí. A my jsme čekaly a nebylo jasné, jak to bude dál. Tahle fáze „nevědění a nejasného konce“ byla dlouhá.

Jaké to pro vás bylo?

Snažila jsem se to vlastně neřešit. Pomáhali mi koně a kamarádi. A tak jsem často jezdila a chodila ven.

Jak jste vyřešila školu?

Gymnázium bylo náročné. Když jsem byla doma, snažila jsem se učit, ale to moc nešlo. Byla jsem na nervy z maturity a neměla jsem zázemí, abych se mohla v klidu učit. Pořád jsem si opakovala, že se nic neděje. Mám v povaze, že se snažím neprojevat strach nebo pochybnosti. Ale tenkrát jsem byla pod tlakem, abych se rozhodla, na jakou další školu se vydám.

Přikládala jste to rozchodu vašich rodičů?

Nejen rozchodu. Ale teď sama dobře vím, že se nedá učit, když má člověk rozházenou domácnost. Já to nedám ani vizuálně. Když mám nepořádek v pokoji, tak se prostě nic nenaučím. Stejně je to se vztahy. Když jsou v nepořádku, fungují jako rušivý element a člověk má soustředění na nule. Naštěstí jsem měla kamarády, se kterými jsme se učili jinde. O svatáku jsem se na šest dní zavřela na chatě v přírodě a všechno učení jsem se snažila dohnat.

Maturovala jsem z psychologie a měla jsem plán, že bych zkusila dostat se na psychologii na filozofické fakultě. Ten obor mě vždycky přitahoval. Velké seminární práce na gymnáziu jsem psala se zaměřením právě na psychologická témata. Myslím, že psychologie je nesmírně živý a rozmanitý obor, současně je v něm tolik neprozkoumaných oblastí. Když jsem ale viděla, kolik se na psychologii hlásí lidí, bylo to pro mě příliš frustrující a přihlášku jsem nepodala. Mám to v životě vždycky tak, že chci na školu, kde je nulové procento, že mě přijmou. Vyhodnotila jsem si tedy, že na přijímačky nemám. Přemýšlela jsem, že by bylo možná nejlepší, kdybych odjela někam pryč a zkusila si v zahraničí někde u koní vydělat peníze.

Když jsem předtím byla v Norsku, severské země na mě zapůsobily a vzpomněla jsem si, že hodně koňských farem je na Islandu. Přemýšlela jsem, jestli je správně odjet. Ale situace byla taková, že na školu by mě stejně nevzali. Ségra si našla kluka v Beskydách a chtěla se za ním přestěhovat a já zůstala s mámou sama ve velkém bytě. Zázemí v Praze se ale zároveň rozpadalo. Rodiče řešili majetek a domluvili se, že táta nechá mámě domeček na vesnici a ona ho vyplatí. Pro mámu to bylo fajn řešení, protože miluje přírodu. Tak tam začala jezdit a pocitově se už stěhovala. Nechtěla jsem, aby zůstávala v Praze kvůli mně. Ale já jsem zase nechtěla jít na vesnici se sto padesáti obyvateli, když jsem mladá a mám v Praze spoustu kamarádů a známých. Ze všech možných variant mi přišlo nejlepší zmizet.

Samozřejmě jsem měla pochybnosti a dopadalo na mě všechno – od maturity až po opouštění našeho bytu. A před sebou jsem viděla, že budu půl roku sama v cizí zemi. Ale stalo se. Čtrnáct dní po maturitě jsem seděla v letadle. Byl to svým způsobem únik, ale zároveň jsem nikdy nelitovala, že jsem tenkrát na Island vyrazila.

Sama?

Bylo fajn, že úplně sama. Měla jsem všeho plnou hlavu a všechno mi bylo tolik líto, ale už nebylo cesty zpátky.

Na Islandu jste byla půl roku?

Na konci května jsem odmaturovala, 15. června jsem letěla a vracela jsem se koncem listopadu. Ještě před maturitou jsem zvládla rychle na první pokus udělat řidičák. Na Islandu jsem si na farmě našla práci u koní, která byla super. Se vztahy to bylo složitější. Myslela jsem, že stejně jako mám svoji maminku, budu mít další islandskou maminku. Od dětství jsem měla zkušenost, že mě ženy měly rády, třeba paní učitelky mě dokonce rozmazlovaly. Čekala jsem, že na Islandu na mě čeká další milá rodinka. To jsme se ale spletla, protože oni se mnou vůbec nemluvili. Byla jsem pro ně jen pracovní síla. Islandská rodina měla krásné pokoje a já malý „krcálek“ s palandou, zastrčený u vchodu. Rodina byla jako ostatní Islandčané hodně uzavřená. A tak si u večere povídali islandsky, já tam seděla a ničemu nerozuměla. Cítila jsem se hodně izolovaná a opuštěná. Všechno bylo umocněné tím, že Island má skutečný severský nádech. Je to nehostinný ostrov, kde je zima.

Jak jste to zvládla?

Nakonec jsem to zvládla a bylo to super. Islandčané jsou zajímavé osobnosti. Sice si vás drží hodně od těla a nejsou příliš vstřícní, ale v jádru jsou dobrosrdeční a mají lidi rádi. Jsou prakticky založení, farmaři stovky let. Na farmě se vstává v sedm ráno a spát se chodí po celodenní dřině v deset večer. Statek byl obrovský – šest set ovcí, dvě stě krav, pět set koní. O všechno se starala jedna rodina a jeden pracovník. Tenkrát pracovnice v mém podání. Osmnáctiletá holka, co má ráda koně. Farmářka byla starší žena, která měla tři syny, z nichž jeden žil v Reykjavíku. Ze začátku jsem padala únavou, ale práce mě bavila. Naučila jsem se s nimi držet krok. Za odměnu jsem si užívala nádhernou rozmanitou přírodu.

Vrátila jsem se obohacená o spoustu zážitků a zkušeností. Myslela jsem si, že se můj život odjezdem vyřeší, nakonec ale bylo těžké usadit se zpátky v Praze. Vydělala jsem si do začátku pěkné peníze a zase přemýšlela co dál. Intuitivně jsem tíhla ke koním a zvířatům, ale zároveň jsem moc chtěla chodit na výtvarku, s tím že budu zase kreslit.

Kde jste tenkrát bydlela?

Chvilí u tatínka, pak jsme si s kamarádem našli první byt v Dejvicích. A nastalo další období hledání. Pořád jsem někde pobíhala, stěhovala se, chodila na výtvarku a snažila se vytvářet vlastní umělecké portfolio. Dlouho jsem si myslela, že jediná škola,

kteřá by pro mě měla smysl, je psychologie. Ale došlo mi, že práce psychologa znamená takový nikdy neukončený proces. Dokola řešíte lidské problémy a ty jsou zkrátka někdy neřešitelné. Děsila mě představa, že budu mít klienta, který má třeba psychické problémy, já se mu budu snažit pomoci, ale ono to natrvalo nepůjde. Cítila jsem ve svém snu o psychologii najednou marnost ze snažení, že se nelze zbavit neštěstí, co se v lidské duši nachází. Naštěstí jsem se našla v umění. Zamilovala si ten nádherný pocit, který je možné zažít, když dokončíte proces řemeslné tvorby a dostane se vám zpětné reakce na dílo.

A dostala jste se na UMPRUM.

Přesně tak. Po třech letech jsem dokončila portfolio, kdy jsem k tomu jezdila na koních a porůznu pracovala, a přihlásila se na přijímačky. Vzali mě napoprvé na sochařství.

Ještě se chci zeptat, zda jste někdy řešila původní biologickou rodinu. Kateřina říkala, že jste to měla každá jinak.

Ségru téma zajímalo víc, já to mám asi potlačené. Moje verze příběhu je taková, že biologická maminka prý byla mladá, kolem dvaceti let, a měla nestabilního partnera. A nechtěla mít dítě v útlém věku s buhví kým. Byla bez partnerovy podpory, tak se rozhodla pro adopci. Byla to zkrátka mladší maminka, která neměla potřebnou jistotu.

Víte o ní něco víc? Hledala jste ji?

Ne. Vůbec ne. Nevím, jak bych ji hledala. Ani bych na to neměla čas, jsem zahlcena svými věcmi. Samozřejmě mě to zajímá. Můj přítel se ptá, kde je moje biologická maminka, že bychom ji mohli najít. Ale já nevím. Na jednu stranu mě to hodně zajímá, na druhou to vůbec vědět nepotřebuju. Nemám žádné silné nutkání.

Katka říkala, že v době, kdy se vám rozpadala rodina, ji více zajímala biologická rodina. Vás ale ne?

Ve mně rozhodnutí rodičů potřebu pátrat nevyvolal. Byla jsem ale zvědavá, jestli mám sourozence. Představa, že jsou někde mně podobní další lidé, mi přijde krásná a roztočilá. Určitě bych ale chtěla jednou biologické mámě poděkovat. Ještě před dvěma roky bych ji poznat nechtěla, protože jsem měla hodně pochybností sama o sobě. Tápala jsem, nepřetržitě jsem kreslila portfolio a pracovala za barem. Připadala jsem si k ničemu a obávala se, že ze mě možná nic nebude. Myslím, že pomalu ale nastává fáze, kdy mám v životě stabilní zázemí a že bych byla schopná mámu kontaktovat. Musí to být šílené vědět, že po světě běhá moje dítě a já o něm nic nevím.

A co byste jí chtěla říct?

Poděkovat. Za to, že i přesto, že mohla jít na potrat, nešla. A že můžu být tady a spokojeně žít. Ať se netrápí pocitem, že opustila svoje dítě, které je nešťastné. Vyburcuje mě, když si uvědomím, že nemá šanci mě kontaktovat. Opravdu nemám potřebu svoji biologickou mámu řešit kvůli sobě. Myslím si, že mluvím upřímně, když říkám, že

mi jde opravdu o to mámě poděkovat a napravit to, že je kvůli mně třeba nespokojená a trápí se tím, co udělala.

Vy vůči ní tedy necítíte žádnou hořkost?

Vůbec. Naopak jsem jí vděčná, protože jejím rozhodnutím všechno začalo a já můžu žít svůj život. Jsem šťastná a byla bych ráda, aby měla jednou šanci se to dozvědět i ona.

Co byste si nejvíc přála, kdybyste mohla mít tři přání?

Chci, aby byli šťastní moji rodiče. Aby už o sobě moje máma nikdy nepochybovala a uvědomila si, že to, co pro nás udělala a stále dělá, má nesmírnou váhu. Druhé velké přání patří ségře. Ať je spokojená a najde sama sebe. Myslím, že se jí to daří i díky tomu, že se jí drží celoživotní euforie a srdečnost. A i když to zní možná jako klišé, tak já upřímně přeji zdraví a co nejméně problémů v životě všem. Nejenom naší rodině, ale i blízkým v mém okolí.

Děkuji vám za rozhovor.

Příběh Terezy Š.

Jak se vidí Tereza Š.

Jmenuji se Tereza a je mi 29 let. Do svých čtyř let jsem vyrůstala v dětském domově. Měsíc před čtvrtými narozeninami jsem přišla do pěstounské rodiny. Pro zdravotní handicap jsem nemohla chodit do školky. Po dvouletém odkladu jsem navštěvovala základní školu s integrovanou třídou. Dále jsem studovala na učilišti obor provoz služeb, kde jsem získala výuční list. Pak jsem pokračovala v oboru podnikání. Protože bych se chtěla věnovat pomoci lidem v sociální sféře, absolvovala jsem kurz pro pracovníky v sociálních službách a začátečnický kurz znakové řeči.

Aktuálně si hledám práci, a tak mám dostatek volného času. Můžu se věnovat četbě a kreativním činnostem, jako jsou malování, háčkování, vaření, šití, pěstování květin a hlídání dětí. Už pár let bydlím samostatně bez rodičů. Žiji se svým partnerem Lukášem.

Můj zdravotní handicap mě omezoval, omezuje a pravděpodobně bude omezovat po celý život. Byla jsem na mnoha operacích. Jelikož mám rozštěp ve spodní části páteře, musím se pohybovat o berlích, na vozíku nebo na elektrické tříkolce, která mi je velkým pomocníkem v samostatnosti. Zdravotní znevýhodnění mi způsobuje problémy při cestování nebo i v každodenních činnostech, jako jsou vaření, přenášení těžkých věcí a nakupování. Nevýhodou je také můj malý vzrůst. Nedosáhnu na spoustu věcí v obchodech i doma. Baví mě být užitečná a mám ráda, když je moje práce vidět.

Terezko, proč jsi souhlasila s tím, že se podělíš o svůj příběh?

Středisko náhradní rodinné péče a Vědku znám odmala. Vděčím jí za novou rodinu, proto jsem neváhala se sdílením střípků ze svého životního příběhu. Moje biologická rodina nebyla schopná se o mě postarat, a tak jsem se dostala do dětského domova. Tam ale pro mě nebyly dobré podmínky a myslím si, že kdyby mě nepřijala náhradní rodina, brzy bych zemřela. V domově chyběl personál, čas i prostor, aby dětem byla nahrazena péče rodičů a mohly se rozvíjet. Řešilo se jen to základní a nejnnutnější. Nová rodina se o mě postarala po všech stránkách a dala mi to nejdůležitější: lásku, domov, bezpečí a možnost žít kvalitní samostatný život. Pro všechny to byla těžká ale úspěšná cesta, za což jsem rodině nesmírně vděčná. Jsem hluboce přesvědčena o tom, že je potřeba dopřát dětem rodinu, kterou nemají a tolik by si ji zasloužily. Proto chci vyprávět i svůj příběh.

Víš něco o tom, jak se stalo, že jsi nemohla být ve své rodině?

Mám informace, že moji biologičtí rodiče spolu nefungovali. Matka byla na mě

a moji o dva roky starší sestru sama. Máma věděla, že je těhotná, ale netušila, že zároveň prodělává zarděnky. Handicap mám tedy získaný, ne dědičný, což je dobře. Kdybych měla někdy děti, neznamená to, že po mně musí něco automaticky podědit.

Dokážu si dobře představit, že to pro biologickou mámu muselo být náročné. Můj handicap je hodně komplikovaný a v roce 1991, kdy jsem se narodila, byl přístup ke zdravotnímu znevýhodnění u dítěte ve smyslu „to dejte pryč“. Nápor, který byl na mámu po porodu vyvíjený, by asi zvládl málokdo. Nedívím se svojí matce a nic jí nezazlívám. Jsem vlastně ráda, že to takhle dopadlo a že mám skvělou novou rodinu.

Péče o mě je zkrátka náročná, a ne každý ji zvládne. Je někdy těžké poznat, jestli mám zánět ledvin, nebo jen obyčejné nachlazení. Sama ani nevím, kde všude a kolikrát jsem byla v nemocnici. Spočítala jsem, že mám za sebou dvanáct operací. Už v roce a půl mi operovali rozštěp páteře. Dodnes mi není jasné, co by se stalo, kdybych byla operovaná dříve po narození. Třeba bych na tom teď byla s citlivostí nohou jinak. Ale těžko říct, znám lidi se stejným handicapem a každý je originál a jeho stav je odlišný.

Máš nějaké vzpomínky mimo nemocnice?

Asi jsem pendlovala mezi mámou a nemocnicemi. A pak jsem šla do dětského domova, odkud mám takové tři záblesky. Pamatuju si, že jsem byla v domově během zimy. Byl tam kopec a šli jsme ven. Hrozně dlouho mi trvalo se převléknout. Vybavuju si šatničku a pocit, jak chci, aby na mě ostatní počkali, že snad za nimi stihnu dolézt. Mrzelo mě, že mi všichni utekli. Další vzpomínku mám na místnost se spoustou postelí. Dnes už je snaha zařizovat dětské domovy víc rodinně, ale tenkrát tam byla doslova postel na postel. V jedné postýlce byl romský klučina, nevím proč, ale byl pořád sám. Bylo mi ho moc líto, a tak jsem za ním občas šla a on mě kousnul do prstu. Říkala jsem mu, že jestli mě ještě jednou kousne, že už za ním chodit nebudu. A on mě kousnul a mě to bolelo. Nevím, jestli jsem za ním opravdu přestala chodit.

Pak si ještě vzpomínám na místnost plnou hraček. Jednou do ní přišel pán, který šel za někým z personálu, a najednou si začal hrát s námi v té místnosti, s tím že má ještě čas. To bylo překvapení, protože jsme v herně byly vždycky samy. Dozor se na nás chodil dívat z vedlejší místnosti, ale nikdo si s námi nehrál. Od té doby mi utkvělo v paměti a srdci, že to bylo tolik milé. Konečně se nám někdo věnoval jinak než jen technicky. A s tím souvisí i moje vize práce, kterou mi čas trochu hatí. Chtěla bych pracovat v dětském domově, ale ne jako vychovatelka, ale hrát si přímo s dětmi. Neřešit jen běžný provoz, ale říkat jim, že je má někdo rád, obejmout je, pohladit a dát jim lásku, kterou v domově nemají, protože to není personálně možné zajistit.

Vzpomínáš si, kdy jsi poprvé viděla svoji novou rodinu?

Ano. Naši za mnou byli dvakrát, možná třikrát. Slyšela jsem, že se všechno událo rychle. Přijeli tatka s mamkou a prý tam byla i ségra, kterou už měli v pěstounské péči.

Vybavuji si přesně rodiče a jak si pro sebe říkám, proč jsem tady. Vždyť přede mnou stojí rodiče, naši, moji rodiče!

Na začátku doma si nijak zvlášť nevzpomínám. Vtipné třeba bylo, jak jsem jela poprvé autem. Nakláněla jsem se na druhou stranu, když jsme míjeli protijedoucí auto. Chtěla jsem se mu vyhnout. Pak vím z vyprávění, že jsem první den u našich brala jako návštěvu. Když se schylovalo k večeru, vzala jsem si batůžek a říkala, že jdu domů. Mamka mě ujistila, že doma jsem teď tam.

A jak to u vás v nové rodině vypadalo?

Jsmo čtyři holky a myslím, že jsme skvělá rodina. Je vidět, že máme všechny stejnou výchovu. Zároveň je poznat, že z biologické stránky jsme tři rodiny v jedné. I genetika se odrazí v chování a přemýšlení. Ze sester jsme si v dětství byly nejbližší s Anetkou, která je v pěstounské péči a je ode mě jen dva a půl roku. Janička a Evička byly starší. Ale myslím, že jsme vycházely v pohodě jako ve všech rodinách, kde vyrůstají čtyři holky. My jsme se hezky propletly i tak, že Janička je kmotrou Anetky a Evka šla za kmotru mně.

Čeho si vážíš na rodičích?

Odvahy, že si nás vzali. Že mě odvedli z dětského domova a zbavili mě všech peripetií. S biologickou matkou by to nebylo v pohodě. Zním její důvody, proč jsem od ní odešla, a nezlobím se na ni. Nic jí nezazlívám a všechno respektuji. Ale ona si v sobě nese komplexy, a tak spolu máme doopravdy komplikovaný vztah. O to víc si vážím, že můžu být u našich.

A to je vlastně taky díky tobě, Vědko! Za to ti moc děkuju! Protože lépe to zařídit nešlo.

Chtěla jsi poznat svoji biologickou rodinu?

Já ano. Myslím si, že je na mně znát, čím jsem si prošla. Chvilí jsem byla u rodičů, na což si pamatuju jen málo, hodně času jsem strávila v nemocnicích a v pěstounské péči jsem od čtyř let. To všechno mě utvářelo. To, že jsem měla rané vazby na rodinu, určitě způsobilo, že jsem chtěla biologickou rodinu poznat. Chtěla jsem vědět, co mám získané od nich, protože ne vše je dáno výchovou. Nevím, zda to bylo dobře, nebo ne.

Víš něco o své biologické rodině?

Biologická rodina žije v Praze a několikrát jsem se viděla se sestrou, bratrem a matkou. Nejlepší vztahy mám z původní rodiny s babičkou, za což jsem moc ráda, protože je to můj jediný prarodič. S babičkou se občas setkáme a telefonujeme si. Je starší, a tak nemá ráda, když ji navštívím neplánovaně. Nepotrpí si na přepadovky a já jednu zrovna nedávno podnikla. Byli jsme právě v Praze a já jsem ráda, že jsem ji zase viděla.

S matkou jsem se viděla čtyřikrát. Poprvé jsem jí automaticky vykala a ona mi nabídla tykání. Slušně jsem řekla, že jí budu asi ještě chvilku vykat a že se to postupně třeba změní. Neznala jsem ji. Nevím proč, ale ona se naštvála. Doteď mi to vyčítá.

A to se stalo již před více než pěti lety. Taky je pro ni normální oslovení „spratek“. Když mi volá, říká, že je jediná, kdo se mnou ještě komunikuje, že babička se mnou mluvit nechce. Nevím, kde na to přišla. S babičkou si voláme, jen si nevládně povídat moc dlouho. Nevydržela bych s matkou vyrůstat. Jsem ráda, jak všechno dopadlo a že jsem v pěstounské péči u našich.

Biologickou sestru a bratra jsem viděla naposledy v roce 2015. Bratr je o tři roky mladší a nemá ke mně žádný extra vztah. Nezažil mě. Odešla jsem, když seděl v kočárku. Se sestrou jsme v kontaktu, píšeme si přes internet. Je pro nás obě náročné sladit časy setkání. Biologického tátu jsem nikdy nepotkala osobně, ale volala jsem si s ním. Měli jsme domluvené setkání, ale měsíc předtím, než jsme se měli vidět, mi přestal brát telefon. Spojila jsem se s ním v roce 2012 díky babičce s dědou z jeho strany. Slíbil, že se mi ozve, ale nikdy už nezavolał.

Je škoda, že se naše vztahy s biologickou rodinou nevyvedly tak, jak jsem si přála. Snažila jsem se, aby to vyšlo. Ale přijala jsem situaci, jak je, a jsem moc ráda za svoji novou rodinu.

Tereško, jak jsi na tom nyní zdravotně?

Mám rozštěp ve spodní části páteře. Snažím se co nejvíce vyrovnat zdravým lidem, ale nedokážu jít tak rychle jako ostatní, ani dojít tak daleko jako ostatní. Kombinuju berle na kratší vzdálenosti nebo mám mechanický vozík, který je dobrý, když jdu s někým. Pochvaluju si elektrickou tříkolku, která zase jede rychleji. Nedostanu se sice všude jako třeba s elektrickým vozíkem. Ale já ho ani nechtěla, protože na něm bych jen seděla. Chci se pořád hýbat a udržovat se v kondici.

Narážím na různá úskalí. Třeba dostat se s vozíkem do vlaku je náročné, ne každý vlak je bezbariérový a nástupiště nemá výtahy. I když toho hodně zvládám sama, na cestování potřebuji doprovod. A další překážky jsou na denním pořádku. Kamarád, co je na vozíku, mi vyprávěl, že opravdovou výzvou je Kolín. Plošina se musí nahlásit sedmdesát dva hodin dopředu. Kdo má vědět, jestli pojede za tři dny vlakem? Navíc se musí z Kolína odjíždět spojem do šesté hodiny večer, protože později už nikdo nepomůže s plošinou. Výtahy a schodolez se zasekávají. A schodolez je na klíč, tak je potřeba se zase nahlásit, aby bylo jisté, že ho někdo obslouží.

Ale já chodím. Chodím díky tomu, že jsem byla v úžasné rodině. Málokdo by se mi takhle věnoval. V dětském domově by to nešlo, ani v nemocnici na to nemají kapacitu. To jde opravdu jen v rodině. Našich si moc vážím za to, že si nás vzali. Mamka si přála vychovat samostatné děti a to se jí povedlo. Náš taťka nás nutil, abychom chodily a zkoušely chodit i bez držení. Večer, když přišel z práce, tak se nás ptal, kolik jsme udělaly kroků. Anetka řekla nějaké číslo a já řekla nula, protože jsem strašně nechtěla cvičit. Vážím si toho, že nás taťka naučil chodit a že se nám tolik věnoval. Sestrojoval nám z normálního kola tříkolku a všechno s námi s mamkou absolvovali. Mých dvanáct

operací, spousty operací Anetky, nekonečné cesty vlakem do nemocnice, když jsme měly záněty ledvin. Pravidelně s námi s mamkou cvičili Vojtovu metodu, která nám moc pomáhala. Sice nemůžu chodit dlouho bez opory kvůli zádům, ale je super, že nemusím mít berle úplně všude. Jsem našim za jejich péči a trpělivost moc vděčná.

Měla jsi někdy těžké chvíle?

Určitě byla období, kdy to bylo náročné. Už ve škole v první třídě jsem zažila šikanu. Ve druhém pololetí k nám přišla nová spolužačka, která to v rodině taky neměla nejlehčí a vybíjela se na mně. Sprostě mi nadávala a když měla narozeniny nebo svátek, tak já jsem od ní nedostala bonbony, které rozdávala. Pak mi bonbon taky dala, ale pak ho po půl hodině už snědený chtěla zpátky. Byla naštvaná, že jsem si ho dovolila sníst. Bála jsem se cokoliv řešit. Myslím, že paní učitelka o šikaně věděla. Když jsem pak byla na druhém stupni, jednou maminka viděla, že brečím. Všechno jsem jí řekla a ona doslova vlítla do školy za zástupkyní ředitelky, která byla současně i výchovnou poradkyní. A najednou se všechno změnilo a ta holka se šikanou přestala. Po nějaké době to zase zkusila, ale my už jsme věděli, že když mě bude zase šikanovat, děti to mají nahlásit.

Ve škole jsem měla i kamarády, ale byli jsme rozdělení na skupinky, mezi kterými jsem pendlovala podle toho, kdo se s kým zrovna bavil. Byly jsme integrovaná třída v rámci běžné základky. Žádná zvláštní škola. Sešlo se nás víc dětí s různými handicapy – někdo měl problémy s řečí, některé děti byly pomalejší, někdo měl fyzický handicap. Jsem mamce a paní učitelce vděčná, že jsem nechodila do běžné třídy, protože tam bych nestihala.

Těšila jsem se, až půjdu na učňák. Měla jsem asistenci, ale škola byla stejně náročná. A další zklamání přišlo velmi brzy. Zase tam byla jedna holka, která mě od prváku do třetíku šikanovala. Jednou jsem s ní zůstala sama v kuchyňce a umývaly jsme nádobí. Najednou na mě zaútočila velkým nožem, co se používá na maso. Byla jsem bez berlí, protože po místnosti chodím bez nich. Hrůzou jsem ztuhla, jen jsem couvala a ona našťěstí přestala. Doteď mám z nožů strach.

Jak se máš nyní?

Je mi fajn. Jsem v pravidelném kontaktu se svojí rodinou a žiju s partnerem Lukášem. Mám radost, že i jeho rodiče mě přijali takovou, jaká jsem, a můžu se s nimi cítit dobře. Maminka mého bývalého přítele mu dala na vybranou mezi jeho stávající rodinou a mnou. To bolelo.

Máš nějaká přání?

Přála bych si mít svoji rodinu. Manžela a děti. Uvidíme, jestli to půjde. A kdyby ne, tak jsem uvažovala i o adopci. Ale to záleží taky na partnerovi. Já bych si klidně vzala dítě i sama. Jsou i maminky samoživitelky. Myslím, že bych taky zvládla vychovávat dítě sama, protože si umím sjednat autoritu. Mám svérázného synovce, kterému jsem řekla, že mi nesmí utíkat, že ho nedoběhnu, protože nemám za sebou vrtuli. A neutekl!

Myslím, že i s handicapem se dají živé děti zvládnout. Člověk s nimi musí mluvit a věci jim vysvětlovat.

Všem dětem bych přála, aby na ně měl někdo čas a věnoval se jim, ať už jsou v nemocnici nebo třeba v dětském domově. A aby jim někdo pomohl tak, že si je vezme do pěstounky nebo do adopce.

Děkuji ti za rozhovor.

Příběh Zdeňky D.

Jak se vidí Zdeňka D.

Je mi třicet a v pěstounské rodině žiji od svých čtyř let. Když jsem poprvé přišla do nového domova, přivítaly mě dvě starší sestry, vlastní děti maminky a tatínka. Do rodiny jsem se dostala jako první. Po mně si mamka s tatškou vzali ještě tři sourozence. Celkem nás bylo šest dětí, rodiče a pes.

Studovala jsem základní školu v Batelově. Na druhém stupni jsem měla rozložený osmý ročník, jelikož jsem podstoupila transplantaci ledviny. V devátém ročníku jsme s maminkou hledaly školu, která by mě příliš nezatěžovala. Našly jsme dvouletou katolickou střední školu v Praze, kde jsem na konci dostala osvědčení z pečovatelského, pomoci v kuchyni a oboru šička. Po ukončení školy v Praze jsem nastoupila do Jihlavy na čtyřletou střední školu sociální s maturitou. Poslední ročník jsem opakovala, ale k maturitě jsem nebyla připuštěna kvůli velké absenci. Po škole jsem nastoupila na úřad práce, kde jsem byla v programu pro zdravotně znevýhodněné. Díky tomu jsem našla práci v mateřské školce jako pomocnice v kuchyni. Pracovala jsem tam rok, ale pak se zhoršil můj zdravotní stav, nastoupila jsem na hemodialýzu a práci jsem opustila.

Už dva roky pravidelně třikrát týdně docházím na hemodialýzu a čekám na novou ledvinu. Trpím chronickým selháním ledvin. Mám invaliditu třetího stupně a jsem doma, kde mě naplno zaměstnává šestiletý synovec Erik, kterého si mamka také vzala do pěstounské péče. Starám se o něho, hraje spolu karty, chodíme na procházky, učíme se a poznáváme nové věci. Baví ho vlaky a trolejbusy, na které se chodíme dívat. Posloucháme rádi hudbu a zpíváme. Doma žijeme společně s mamkou, bratrem Šimonem a synovcem Erikem. Ráda čtu, luštím křížovky, fotím, hlídám děti, maluju a hraju na kytaru, baví mě i pracovat na počítači.

Zdeňčko, proč ses rozhodla, že se podělíš o svůj příběh?

Myslím si, že rodiče, kteří přemýšlí o tom, že by přijali dítě do pěstounské péče, by mohlo zajímat, jak to vidíme my děti, které jsme v pěstounské péči vyrostly. Přijde mi jako dobrý nápad podívat se na pěstounství i z jiného úhlu pohledu.

Jak ses dozvěděla, že jsi v pěstounské péči?

Nepamatuji si nějaký přesný moment, kdy by mi to mamka oznamovala. Byla to pro mě přirozená součást života, mamka o pěstounství mluvila. Chápala jsem a rozuměla jsem tomu, že mě maminka neporodila, a přesto je to maminka. Bylo to pro mě

normální. Setkávali jsme se i s dalšími náhradními rodinami na dovolených. Pamatuju si, jak mě přijímali v nemocnici v Brně a vzali si maminku stranou a zjišťovali, jestli vím o tom, že maminka není moje biologická maminka.

Co ti v nemocnici zjistili?

Ve třinácti letech mi bylo diagnostikované chronické selhání ledvin a v patnácti jsem nastoupila na dialýzu. Dostala jsem ledvinu v nemocnici v Motole, která mi vydržela dvanáct let. Poslední dva roky už zase chodím na dialýzu, jsem v transplantačním programu a čekám na dárce. V životě mě moje nemoc příliš neomezuje, jen nemůžu chodit do práce jako ostatní. Třikrát v týdnu mám dialýzu a jsem unavená. Musím se šetřit.

Jak je to s tvým volným časem? Můžeš chodit ven, s kamarády a přáteli?

Ven chodím, ale nedoporučuje se, abych byla sama. Jezdím se sestřenkou v její nové práci. Rozvází květiny a bere mě s sebou. Ona řídí, já se vezu a koukám kolem sebe. Nedávno jsem viděla z dálky Macochu nebo jsme zahlédly Dukovany. To mě baví. Moc ráda se starám o synovce, kterého máme doma. Fotím, luštím a maluju. Kreslím pastelkami nebo tužkou a když se hodně nudím, sáhnu i po vodovkách a zabavím sebe i synovce. Ráda hraju na kytaru.

Máš nějakou vzpomínku z dětského domova?

Nevím, jestli mám vzpomínky anebo si něco vybavuji díky fotkám, které mám v knížce, co jsem dostala v dětském domově. Jediné, co mi utkvělo, tak je samozřejmě klec, potom postýlka a velká plyšová kráva ve společné místnosti, na které se dalo ležet. Víím, že jsem se po ní děsně ráda válela.

Pamatuješ si, když jsi poprvé viděla své pěstounské rodiče?

Pamatuju si, že jsem při návratu z návštěvy stála před autem a nechtěla jsem jít zpátky do dětského domova. Řvala jsem, že tam nepůjdu. Nalákali mě na něco sladkého, co měla mamka v ruce a dělala jako že půjde se mnou. Víím, že jsem tu sladkost žužlala. A ještě si vzpomínám, když jsem poprvé přišla domů. Ségra měla od dětství plyšového medvěda a já jsem jí ho zničila. Rozkuchala jsem ho a vytrhala mu oči. Mamka mu pak namísto očí přišla knoflíky.

Víš něco o tom, proč ses dostala do dětského domova?

Před rokem jsem se zkontaktovala s biologickou rodinou. Šimonek mi pomohl, protože všichni v rodině už něco věděli o svých rodinách. Zapátrali jsme na facebooku a našli jsme mamku. Napsala jsem jí, jak jsem se jmenovala a jak jsem se narodila. Poznala mě a řekla, že je nemocná a že potřebuje peníze. Od biologické sestry jsem se pak dozvěděla, že je máma alkoholička a že všechny peníze, co kdy dostala na děti, rozfofrovala. Zjistila jsem o biologické mámě ošklivé věci – třeba i to, že každé její dítě má jiného tatínka. Brácha našel i moje další čtyři sourozence, dva bratry a dvě starší sestry.

Jedné je třicet šest a druhé třicet dva let a obě už mají děti. Dva mladší bratři se mnou v kontaktu nejsou. Od sester vím, že žijí s maminkou doma.

Viděla ses s nimi?

Ne. Starší sestra mi slíbila, že se sejdeme. Souhlasila, že si s sebou vezmu sestřenku, protože jsem nechtěla jít na setkání sama. Už půl roku čekám a ona se neozývá. Druhá sestra komunikuje a chce se taky sejt, ale nemám zatím nic napevno potvrzeného. Vždycky napíšu, že se sejdeme, a potom je ticho. Chtěla bych vědět, kdo jsou moji sourozenci a zjistit důvod, proč jsem skončila v dětském domově. Snažila jsem se na to mamky zeptat, když jsme si psaly, ale ona se hned s nějakou výmluvou odhlásí a už nenapíše. Sestry si mě prý jako malou pamatují, ale důvod, proč jsem šla do domova, nemůžou vědět. Taky jsem chtěla mít fotku, když jsem byla miminko, ale ani sestry ji nemají. Nikdo nás tenkrát nefotil.

Tvoje biologická maminka si všechny děti nechala doma?

Přesně nevím, jak to bylo. Sestry snad vychovávala teta a bratry babička. U mamky jsem byla do roku a půl a pak mě odebrali. Táta doma nebyl. „Táta“ byl prý každý den jiný muž. Večer přišel a ráno odešel.

Chtěla bys biologickou mamku někdy potkat?

Vážně nevím. Je to pro mě moc těžké. Asi bych chtěla vědět, proč mě máma dala pryč a dozvědět se víc o své rodině. A zjistit, kdo je táta. Nejvíc mě ale pronásleduje otázka, proč mohli být všichni s mámou v kontaktu, jen já dvacet devět let ne. Víím, že jsem měla štěstí, že mi moje nová maminka Marie s tatínkem všechno vynahrádili. Byli jsme velká rodina a nic mi nechybělo. Když jsem ale slyšela, jak na setkáních ostatní pěstounské děti říkají, jak našly maminku nebo třeba bratra, taky jsem zatoužila vědět, kam patřím a odkud jsem.

A kam patříš?

Do svojí pěstounské rodiny.

Jaké jsi měla dětství?

Mám krásné vzpomínky. Marie pro mě byla maminkou od začátku. Nikdy jsem neměla problém jí říkat mami. Už když za mnou rodiče přijeli na návštěvu, nechtěla jsem ji pustit, aby odjela. Táta byl milionový a moc mi chybí. Je to už třináct let, co zemřel. Mám úplně jasno v tom, že i když mě Marie s tátou nezplodili, vychovali mě a já jsem jejich dcera. Jsou to rodiče, které jsem našla. Ta paní je pro mě jen žena, co mě porodila.

Řekni mi o nich prosím víc.

Táta Jan byl skvělý, protože se staral o všechny stejně. Věděl, co má kdo rád, a snažil se nám to splnit. Měla jsem ráda koně a on mě dvakrát za rok nechal svézt. Když se zjistilo, že jsem nemocná, vozil mě po doktorech. Když jsem byla v nemocnici, obden za

mnou jezdil. Našel si čas a přivezl mi rodinu. Taky mě bral na výlety. Věděl, že nemám ráda Velikonoce, a když za mnou přišli kluci, schoval mě. Byl to táta s velkým T.

A mamka je zlatá. Hodně se mnou vytrpěla a myslím, že ze všech sourozenců jsem jí dala nejvíc zabrat já, protože jsem byla nemocná. Byla se mnou od mých dvanácti let pořád u doktorů, celé to se mnou prožívala, plakala u postele. Díky její trpělivosti a lásce se nakonec zjistilo, co se mnou je.

Zažila jsi, že by někdo řešil, že nejsi vlastní dítě rodičů?

Hlavně děti ve vyšších ročnících, v sedmé a osmé třídě, to řešily. Ptaly se, proč mi maminka není podobná a proč je brácha „hnědý“, když máme stejnou maminku. Mně to nevadilo. Řekla jsem, že jsme v pěstounské péči a maminka je naše maminka, i když nás neprodila.

Jak jsem už říkala, chtěla jsem vědět, kdo je moje biologická máma. Snažila jsem se to neřešit, protože jsem měla maminku Marii a tatínka Jana. Vyburcovalo mě ale třeba to, když moje ségra přišla s tím, že si našla tetu a mámu. Nechtěla jsem odstrčit pěstounskou maminku, to je moje maminka nadosmrti. Jen jsem chtěla vědět kdo a proč.

Kdybys mohla mít tři přání, co by to bylo?

Splnitelná, nebo nespílitelná?

Tři přání jsou tři přání.

První přání je, aby naše rodina zůstala a fungovala pohromadě. Pro mamku bych si přála, aby měla pořád sílu zvládat všechno, co se děje se mnou i s ostatními. A pro všechny si přeju, ať jsou zdraví.

A co by sis přála pro sebe?

To je nespílitelné přání. Jednou se tedy určitě splní, ale potřebuje hodně času a trpělivosti. Chtěla bych, aby se pro mě našel vhodný dárcce. Věřím, že se najde.

Kdybys mohla něco vzkázat ženě, co tě porodila?

Vzkázala bych jí, že jí děkuju, že mě porodila. I když jsem zažila kojenecký ústav a dětský domov, jsem šťastná, že jsem se dostala do dobré rodiny. A já jí za ten život děkuju.

Co bys vzkázala vašim?

K našim cítím neskutečnou lásku a vděk za to, že si nás vzali a vychovali. Mají můj obdiv, že nám dali zažít nejlepší pocit, že i když nejsme biologicky jejich, přesto jejich jsme. Rodiče nám dali tolik lásky, že víme, kam patříme.

Děkuji ti za rozhovor.

Příběh Pavlína P. a Nikolky

Jak se vidí Pavlína P.

Jmenuji se Pavlína a je mi čtyřicet devět. Od šesti a půl let jsem vyrůstala v příbuzenské pěstounské rodině. Studovala jsem učební obor s maturitou v Praze.

Již pět let žiji s Nikolkou, které je sedm a půl roku. Nikolka přišla z SOS Sluníčko, což je zařízení pro děti v krizové situaci. Žijeme samy s kočičím nalezcem. Měla jsem velké obavy vzít si „divokou“ kočku, ale nakonec to bylo nejlepší rozhodnutí. Nikolce kočička pomohla přilnout k domovu a cítí se s ní spřízněná. Ujišťuje ji, že jsme rodina a že kočičku nikdy neopustíme a nikomu ji nedáme. Jsou šťastná dvojka, co se hodně nasměje. Mám radost ze života, jaký teď s Nikolkou prožíváme. Užíváme si zahrady, jezdíme na kole a plaveme v bazénu. Jsme na sebe úžasně napojené. Cítím, že léčením její dušičky, uzdravuju i tu svou. Je pravda, že člověk je nejvíce šťastný, když může udělat šťastným někoho jiného. Obzvlášť to platí u někoho tak zraněného, jako jsou opuštěné děti.

Paní Pavlino, proč jste soubhlasila, že se podělíte o svůj příběh?

Prostřednictvím sdílení svého příběhu chci vyjádřit silnou prosbu úřadům a příbuzenským a adoptivním rodinám, aby na sobě pracovaly a procházely školeními, i když to není povinnost daná zákonem. Je chyba a velká škoda, že v mém případě se tak bohužel nestalo. Dnes vím, že se díky dobrým přípravám může předejít spoustě problémů při péči o přijaté dítě. Všechno, co se náhradní rodič dozví, mu určitě pomůže lépe pochopit nové dítě a péče je pak jednodušší. Na své cestě jsem vyzkoušela opravdu hodně organizací a velkým přínosem pro mě bylo skvělé školení PRIDE. A taky mám velké štěstí, že se mohu školit u Střediska náhradní rodinné péče, které považuji za dokonalé. Chtěla bych, aby se situace u nás zlepšila a dbalo se na to, jak je důležité nezapomínat na ztrátu a velká zranění, která si uvnitř sebe nesou děti, které nemohou vyrůstat se svými vlastními rodiči.

Můžete nám říct něco o vašem dětství?

Narodila jsem se v Karviné a byli jsme čtyři sourozenci. Maminka měla zanedbanou a špatně diagnostikovanou rakovinu a přesně na moje šesté narozeniny umřela. Beru to jako znamení a jistou mystiku, protože já jsem mamince nejvíc podobná. V Praze žil tátův bratranec se svojí ženou, se kterými jsme se ale nestýkali, a ti si mě vzali k sobě. Teta měla těžký porod mého bratrance, jak jsem mu říkala, a už nemohla mít další děti. Moc toužili po holčičce. Všechno bylo ale komplikovanější, jak jsem se později

dozvěděla. Původně si teta se strýcem vybrali moji starší sestru. Nakonec se ale domluvili, že já mám jít zrovna do první třídy a že by bylo vhodnější vzít si mě. Sestra v té době už chodila do druhé třídy.

A tak jsem přišla do jejich světa, který jsem nechápala. Pamatuju si, že když jsem byla malá, mluvila jsem karvinským dialektem a v Praze mi nikdo nerozuměl. Teta mě přivezla vlakem a já už u nich zůstala napořád. Nikdo mi o tom neřekl a pro mě to bylo moc těžké. Za týden jsem měla jít do školy. A já se těšila, že půjdu do školy v Karviné s kamarádkou ze školky.

Nechtěla jsem zůstat v Praze, natož tam jít do školy. Chtěla jsem se vrátit. Byla jsem najednou bez rodiny, bez kamarádů, chystala se do školy, do které jsem nechtěla, a nikomu jsem nerozuměla. Vzpomínám, že jsem měla pořád sbalený malinký kufříček, strčený pod postelí, a každý večer jsem si říkala, že dneska v noci odjedu zpátky za tatínkem. Cítila jsem, že do Prahy nepatřím, tak jsem často i pod postelí s kufříkem spala a byla připravená vyrazit.

S biologickým tatínkem jsme se pak už moc nestýkali. Asi po dvou letech od doby, kdy si mne teta se strýcem vzali, jsem jim začala říkat mami a tati. Když jsem se potom v pozdějším věku dozvěděla, že mě tatínek po smrti maminky nechtěl dát pryč, moc mě to zahřálo u srdíčka. Dlouhá léta jsem žila v domnění, že mě jen tak umístil k tetě a strýci. Dnes už vím, že byl na všechno sám a že doufal, že se o nás zvládně postarat. Kdybych to věděla, ušetřila bych si spoustu trápení. Je to nesnesitelný pocit myslet si, že vás váš nejbližší člověk jen tak odložil k příbuzným. Malé dítě potřebuje slyšet, že se ho jeho táta jen tak nezabavil. Pro tatínka to muselo být také nesmírně těžké. Biologický tatínek už umřel.

Co vám utkvělo z doby, kdy žila vaše maminka?

Opravdová láska. Chvilé objímání, smíchu a skutečného štěstí. Pamatuju si hry, blbnutí, honění se a polévání vodou. Jak mě brácha naučil pískat a jak jsme byli všichni rádi spolu. Maminka se nás děti vždycky zastala. Jednou na mě venku křičela holčička a maminka se vyklonila z okna a křičela na ni, že takhle se ke mně chovat nebude. Maminka nás všechny moc milovala a my jako děti jsme u ní zažívaly pocit bezpečí a jistoty.

Znáte své sourozence?

Jsmo od sebe po dvou letech. Mladšího bratra si vzala babička s dědečkem, žil u nich až do začátku základní školy. Starší bratr a sestra zůstali u tatínka. Se starším bratrem jsme se vídali tajně až později, kdy za mnou jezdil do Prahy. Na chvíli jsme se potkali venku, pak zase odjel. V té době byl pro mě on moje rodina. Často jsme si se sourozenci psali dopisy. Ale moji noví rodiče mi četli poštu, a tak zjistili, že sestra o nich nehezky píše. Přestali mi dopisy dávat s tím, že je dostanu, až budu dospělá a že to pochopím. Poštu jsem si pak nechávala posílat ke kamarádce a dodnes jsem nepochopila, proč to

naši udělali a dopisy mi vzali. S tatínkem jsme si telefonovali a byla jsem u něho asi dvakrát na pár dní na prázdninách.

A jací byli teta se strýcem rodiče?

Naši jsou a byli zkrátka jiní. Nerozumí a neví, co je pro dítě podstatné. Nedokážou to vycítit a mají úplně jiné priority. Máma mi vyprávěla, jak jsem v první třídě zlobila, že ani učitelky nevěděly, co se mnou. Tak mi dala na zadek. Rodičům vůbec nedošlo, proč zlobím. Přiznávají, že jsem to měla těžké, ale zároveň jsem zlobila. Když jsem neposlouchala, následoval výprask. Bylo to i pro ně složité období. Doteď si myslí, že se chovali spravedlivě a správně, ale já potřebovala jiný přístup. Věřím, že kdyby naši prošli nějakým školením, že by nám pomohlo.

Po tom všem jsem si vytvořila dva světy. Svůj vnitřní a druhý pro okolí, aby se nikdo moc nezlobil. Pak přišla další rána. Když mi bylo osmnáct, nečekaně zemřel při nehodě můj starší bratr. Silně mě to zasáhlo, chvílku jsem nebyla schopná jezdit ani za ostatními sourozenci. Když jsem jela před dvěma roky svému biologickému tatínkovi na pohřeb, cítila jsem, jak nevím, kam bych chtěla být pohřbena já. Myslím, že spíš k původní biologické rodině. Nebo úplně samostatně? Dodnes nevím, kam patřím. Jestli k této nebo k původní rodině.

Jaký jste měla vztah s bratrancem?

Velmi zvláštní. Nikdy jsem necítila, že by to byl můj bratr. Nestýkáme se. Není to hodný člověk, protože i k našim se zachoval špatně. Soudil se s nimi a okradl je o chalupu. Když jsem chodila na kurz PRIDE kvůli Nikolce, jeho konkrétně jsem hodně probírala a řešila. Potvrdilo se mi, že on jako syn je odrazem mámy s tátou a jejich výchovy. Jsem moc ráda, že já jsem měla jiný základ. Netvrdím, že vše u dětí souvisí se špatným základem. Věřím ale, že hodně se dá změnit láskou a trpělivostí. A když ne změnit, tak určitě zlepšit.

Vy jste byla v nové rodině pořád jen na návštěvě, nebo to byla pěstounská péče?

Táta mi vysvětloval, že jsou různé typy osvojení a já jsem v nejméně problematické formě, protože jsem v jiné rodině jen na výchovu. Můžu se dál stýkat s tatínkem a svojí rodinou, tatínek zůstal mým tatínkem. Naši se stali mými poručníky a já jsme tedy byla v pěstounské péči. Běžně se o tom u nás doma mluvilo a bylo dobře, že jsem to věděla a nikdy jsem s tím neměla žádný problém.

Mobli s vámi třeba jezdit do zahraničí, nebo musel souhlasit tatínek?

Všechno řešila teta se strýcem. Ale můj tatínek byl velmi hodný člověk, vždycky by souhlasil se vším, co by pro mě bylo dobré.

Jak to bylo dál?

Prý jsem se uklidnila. Dřív byla výchova dětí jiná a naši žili podle toho, aby sousedi neřikali nic špatného. Jsem učebnicový příklad toho, jak si vytvořit dva světy, aby člověk

přežil. V jednom světě jsem se snažila, aby bylo všechno v pořádku, ale ve svém vnitřním světě jsem byla úplně někdo jiný. A to jsem nikomu nesdělovala. Byla jsem hodně s kamarádkami, měla jsem moc ráda zvířátka a vždy jsem si nejvíc rozuměla s dětmi. Víc než s dospělými.

Tatínek-stryc umřel před osmi lety. S maminkou se vídáme a skoro každý den si telefonujeme. „Babičkuj“ tím svým vlastním vychovávacím způsobem a Nikolka to bere. Současně myslím, že jsem ji trošku natukala, že je možné se o děti starat i jinak, než jak to dělali oni. Opakuji se, ale je obrovská škoda, že příbuzní neměli povinnost se školit. Na kurzech PRIDE jsem stále hlásala, že by se rodiče měli vzdělávat, protože by se pak zabránilo spoustě problémům. V mém případě určitě. Středisko pořádá i školení pro babičky a dědečky. Ale naše babička ve svých osmdesáti čtyřech letech už nikam jít nechce. Většinou jsme stejně s Nikolkou všechny tři dohromady.

Proč je škoda, že strýc s tetou neprošli přípravou?

Vychovávali mě stejně jako bratrance. Protože to tak má být, tak je to spravedlivé. Jediný rozdíl byl, že on byl jejich biologický syn, ale výchova byla stejná. Chtěla jsem třeba pohádku na dobrou noc. Ale bratrancovi se nečetlo a mně tím pádem taky ne. Ale já jsem potřebovala úplně jiný přístup. Cítila jsem se odstrčená, nepochopená a sama. Nechápala jsem, že mi rodiče nerozumí. Snažila jsem se, ale oni netušili, jak se ke mně mají chovat, jak mi pomoci, jak mě podpořit, chránit a budovat si se mnou vztah. Jednou mě spolužačka neprávem nařkla z krádeže prstýnku. Přesto jsem dostala na zadek a musela jsem se jí omluvit. Když ho pak našla, nikdo už nic neřešil. Mně nikdo nevěřil. Myslím, že to byl zážitek, kdy jsem uvěřila, že pravda nemá smysl a že jednodušší je lhát a vymýšlet si.

Měla jste s rodiči někdy nějaký konflikt? Mluvila jste o sbaleném kufříku.

Často jsem měla konflikty uvnitř sebe a někdy se něco vyhrotilo i navenek. Ale jsem z podstaty mírná povaha, tak jsem většinu sporů zažehkala a držela je v sobě. Z domova jsem nikdy neodešla. Byla jsem před vchodem domu, ale vždycky jsem se vrátila. Z představy, že bych odešla úplně, jsem měla divný pocit. Kam bych patřila? Tak jsem doma zůstala.

Odešla jsem až v osmnácti se svou první láskou. V té době už naši doma nebydli, protože od mých sedmnácti žili v zahraničí. Pak jsem se s nimi nevidala, nedělalo mi to dobře. Jen přítel mě občas donutil, abych se s nimi potkala.

Pamatujete si, co jste k nim jako malá cítila?

Mám pocit, že jsem celou tu situaci dost dobře nechápala. Cítila jsem, že se rodiče snaží, ale nerozuměla jsem jim. Od táty jsem určitě cítila lásku, měl mě opravdu rád. Jen hodně pracoval a když byl problém, tak musel stát při mémě. Ráda jsem s ním chodila třeba v sobotu do práce. Moc fajn byly procházky Prahou, na které mě bral. Máma byla přísnější. Vnímala jsem od ní velkou snahu. Ale také velké neporozumění.

Jak se na to díváte nyní?

Vím, že to říkám stále dokola, ale jsem opravdu přesvědčená, že by příbuzenské rodiny měly určitě chodit na školení. Porozumění a podpora je zásadní, aby nová rodina mohla fungovat. A když se objeví problém, doporučuji vyhledat včas odborníka, protože někdy ani dobré školení nestačí.

Teď mám pocit, že se naše vztahy posunuly k lepšímu. Po smrti táty mě máma začala vnímat trochu jinak. Je spousta chvil, které si z mého dětství vůbec nepamatuje. Případá mi, jako bych se jí ve vzpomínkách ztrácela. Na bratrance si pamatuje, vzpomíná, co dělal, co říkal, jak začal chodit do školy. A když se zeptám, jak to bylo u mě, tak neví a nepamatuje si. Mrzí mě to. Asi jsem jí ve vzpomínkách utkvěla jen jak jsem zlobila. Jsem rodičům vděčná za všechno, co pro mě udělali a že mě finančně podporovali. Materiálně jsem u nich měla všechno.

Svěřovala jste se někomu, že bydlíte u jiných lidí? Třeba kamarádkám?

Pro mě to vůbec nebylo důležité. To, že bydlím u tety se strejdou, nebylo žádné tajemství. Když se mě někdo zeptal, neměla jsem problém o tom, jak to máme doma, mluvit. Vnímala jsem, že jsou spíš v rozpacích ostatní. Pamatuju si, jak se jednou kamarádka divila, že teta se strejdou nejsou moji biologičtí rodiče. Překvapilo mě, jak moc jí to zajímalo, protože mě to téma vůbec nepřišlo atraktivní. Naprosto v klidu jsem jí řekla, že mi máma umřela, a tak si mě vzali strejda s tetou, aby pomohli tátovi, protože měl ještě další tři děti. A pak už jsem si chtěla hrát. Zato Nikolka je teď ve fázi, že vypráví svůj příběh i lidem na pískovišti, ve školce a někdy i dětem ve škole.

Kam jste šla po základní škole?

Na učiliště s maturitou, obor textil a oděvy. Ale chtěla jsem být učitelkou v mateřské školce.

A jak to bylo, když byli vaši v zahraničí?

Bylo mi sedmnáct, když dostal táta práci jako obchodní rada v Mongolsku. Odjeli s mamkou na dva roky a mě nechali v Praze. Nevím, proč mě nevezli s sebou. Na jednu stranu to bylo celkem fajn, ale bylo mi i smutno. Bratr už byl ženatý a doma nebydlel. Když rodiče odjeli, odvezl mi z bytu televizi, kazeťák a další věci. Prý jsem je už nepotřebovala. Byla jsem jako opařená. V té době mě měla na starost kamarádka našich, teta Zlatuška, která byla moc hodná. Volala mi a chodila jsem k ní v neděli na oběd. A byla to ona, kdo zařídil, aby mi bratr všechno vrátil.

Jinak jste byla sama? Měla jste nějaké kamarádky?

Měla jsem kamarádky, které se u mě střídaly. Jedna u mě byla od pátku do neděle, další třeba ze středy na čtvrtek. S jednou jsme se domlouvaly, že by u mě byla pravidelněji, ale její rodiče nechtěli, aby byly dvě holky samy v bytě. My jsme byly ale opravdu slušné. S kamarádkami to bylo moc hezké období a přátelství nám s většinou vydrželo

dodnes. Ocenila jsem naše vztahy i v začátcích, kdy přišla Nikolka. Po přijetí dítěte je opravdu moc důležité mít oporu a jistotu v přátelích. Najít pochopení a mít možnost se svěřit a ze stresu se vypovídat.

Jaké to bylo, když se vaši vrátili?

Dříve než se vrátili, jsem se za nimi jela podívat. Procestovali jsme Mongolsko, Čínu i Rusko. V den jejich návratu jsem připravila pohoštění. Chodila jsem tenkrát už se svým klukem a plánovali jsme oslavu, protože se nám ženil kamarád. Oslava byla druhý den po návratu našich. Když jsem jim řekla, že jdu na oslavu a že zůstanu u přítele, divili se, že chci být u něho přes noc. Zase jsem jim nerozuměla. Když byli v Mongolsku, psali jsme si jen dopisy. Zatelefonovali mi jen jednou. Dva roky nevěděli, kde spím a co dělám a najednou se divili, že budu přes noc u přítele? Případala jsem si jak v absurdní komedii. A tak to byla poslední noc, kdy jsem u nich spala. Další už jsem se přestěhovala k příteli.

To byla první láska?

Ano, moje první láska. Seznámili jsme se v metru a byl to hezký romantický vztah. Byli jsme spolu asi dvanáct let, pak se objevila jiná slečna. Ale chyba byla rozhodně i na mé straně. Asi jsme měli mít dávno dítě. Rozchod bolel, ale ve finále to bylo dvanáct hezkých let, kterých nelituji. Vše bylo a je, jak má být. Stále jsme s bývalým přítelem přátelé.

Kde jste po rozchodu s přítelem bydlela?

Bydlela jsem u jedné kamarádky a pak u dalších kamarádek. Volala jsem domů, jestli se můžu vrátit, ale naši měli v mém pokoji nájemníka, tak jsem tam nemohla být. Pak se řešilo, že mi naši měli dát něco v rámci dědictví. Chtěli, ať si najdu byt. Nakonec mi našli byt sami na křižovatce v Hloubětíně. Byt byl strašný a daleko. Byla jsem z Prahy 4, kde jsem měla všechny kamarády. V Hloubětíně jsem bydlela sama s pejskem z útulku asi pět let. Samozřejmě proběhly ještě nějaké lásky, ale nikdy to už nebylo vážné. Doopravdy jsem se pak zamilovala ještě jednou, ale vztah taky nedopadl. Pak jsem si řekla, že už žádný vztah nechci. Nechci znovu prožívat lítost ze ztráty. Asi jsem jich už v životě zažila příliš. Rozhodla jsem se, že už nebudu s nikým chodit. A i když je to pro mnohé nepochopitelné, mně je takhle mnohem lépe.

Kdo byl pro vás nejdůležitější člověk?

V dětství to byla máma, dokud byla na světě. Pak její roli převzal asi můj starší bratr. Když mu bylo dvacet jedna, měl, jak jsem už říkala, nešťastnou nehodu. Byl pro mě nesmírně důležitý, spojoval mě s mojí rodinou. Znamenal pro mě pravou rodinu. Abych se s jeho ztrátou srovnala, byla jsem i na rodinných konstelacích. A vždycky pro mě byli důležití i kamarádi a taky můj první přítel. Byl, a pořád je, moc fajn.

Byl pro vás důležitý biologický tatínek?

Asi ne tolik. Myslím, že se vazba mezi námi ztratila, když jsme spolu netrávili moc

času. Bylo to složité, když se rodina rozpadla. Jako sourozence nás od sebe odřízli a nikdo z nás neměl lehké dětství bez mámy. Moji sourozenci za mnou jezdí do Prahy. Nejvíce se stýkám s neteří, která má chlapečka stejně starého jako je moje Nikolka. Pořádáme skvělé výměnné tábory pro děti.

Vzpomínáte ještě na někoho z rodiny?

Moje širší rodina je složitá na pochopení. Ale zkusím to. Dva dědové byli bratři a každý z nich měl syna a oba byli moji tátové. Jeden byl můj biologický táta a druhý náhradní táta. O nich jsem toho řekla už hodně. K dědovi od náhradního táty jsem pravidelně jezdila skoro na celé letní prázdniny. Na čtrnáct dní tam za mnou někdy přijela i sestra. Bylo nám tam hezky. K biologickému dědovi jsem nejezdila, prarodiče vychovávali mého bratra a bylo toho na ně hodně.

Pak jsem měla babičku, se kterou se biologický děda rozvedl a vzal si báječnou babičku Julii. Rozvedená babička na mě byla zlá a neměla mě ráda, protože jsem pro ni byla doslova parchant z rodiny muže, který ji opustil. Milovala jen mého bratrance. Naštěstí k nám moc často nejezdila. Z počátku jsem se hodně snažila, aby se na mě nezlobila, ale pak jsem pochopila, že s tím nic neudělám a že to není moje vina. Jednou jsem jí všechno upřímně řekla, což mi pomohlo se od všeho oprostít a už se k tomu od té doby nevracím.

Trochu jsme probrali vaši minulost a skončili jsme v bytě na křižovatce. Jak to bylo dál?

Část bytu mi dali naši a část jsem musela splácet. Hodně jsem pracovala, abych splatila dluhy. Všem jsem navíc pomáhala s dětmi. Byl to nekonečný koloběh práce, brigády, hlídání. Neměla jsem žádný čas pro sebe. Byla jsem taková teta pro všechny a vůbec nic jsem nestíhala. Jednou jsem si řekla dost a chtěla jsem chodit alespoň jednou týdně do sauny nebo cvičit. Tři dny v kuse jsem pracovala, pak jsem měla tři dny volno. Ale stejně se vždycky někdo našel, kdo měl lístky do divadla a potřeboval pohlídat děti nebo je vyzvednout ze školky. Měla jsem s dětmi silnou vazbu, takže jsem jim stejně dala přednost. A pak mi zavolala kamarádka, že je na Praze 4 byt k prodeji. Všechno jsem splatila, prodala byt na křižovatce a přestěhovala se.

Jsem moc ráda, že je byt můj a že tam můžeme s Nikolkou žít. Vedle nás bydlí sousedka se dvěma psy a kočkou. S naší nalezenou kočkou máme dohromady malý zvěřinec. Dveře k nám jsou stále otevřené, protože jeden z pejsků je opravdu jak náš. Když to jde, bereme ho všude s sebou. Pro Nikolku je to moc prima, má je moc ráda.

Jak to bylo s Nikolkou?

Cesta k Nikolce byla zajímavá. Pracovala jsem v organizaci pro děti s Rettovým syndromem, kde mám úžasnou kamarádku, která má holčičku právě s tímto onemocněním. Holčička chodí a je vzhledem k postižení moc šikovná. Kamarádka do dvou let nevěděla, že je dcera handicapovaná. Jen později seděla a chodila. Když pak začala mít

epileptické záchvaty a přestávala dýchat, zjistili po mnoha vyšetřeních, že trpí právě Rettovým syndromem. Kamarádka zůstala na všechno sama, muž zátěž nevydržel. Ale má ještě jednu krásnou a zdravou holčičku. Jsme velké přítelkyně a jezdíme spolu na dovolené a vyrážíme na výlety. Byla to právě ona, kdo mě přivedl na myšlenku vzít si dítě do pěstounské péče. Jsem jí nesmírně vděčná, protože mě by to nikdy nenapadlo.

Jednou jsem téhle své kamarádce Blaničce vyprávěla, že se mi už nelíbí v práci, kde jsem přes deset let, že potřebuji změnu a že jsem si našla novou práci. A ona mi řekla, že jdu z bláta do louže, že jsem si našla zase to samé zaměstnání. Nabídla mi, abych pracovala přímo s dětmi. Hlíдалa bych handicapované nebo autistické děti. Ale já jsem se na to necítila. Nejraději si s dětmi hraju nebo něco tvořím. Neumím být tvrdá a drsná. A děti s Rettovým syndromem potřebují pevné hranice. I její holčička ze mě cítí, že jsem hodná a utíká mi. Já jsem teta na objímání, trápilo by mě být na děti přísná. Na moje obavy mi Blanička řekla osudovou větu, která mi změnila život: „A nechceš si vzít dítě z dětského domova?“

Myslela jsem si, že když žiju sama, není to možné. Blanička mi řekla, ať zavolám do poradny „Hledáme Vás, mámo, táto!“ a zeptám se. Obratem jsem zavolala a milá paní mi vše vysvětlila. Plakala jsem a říkala jsem si, kdybych tak o té možnosti věděla dřív. Byla jsem nadšená a proces se rozběhl. Vyplnila jsem přihlášky, sociálka mě prověřila, absolvovala jsem psychologické vyšetření. Všechno proběhlo v pořádku a zavolali mi, že se uvolnilo místo v kurzu příprav na přijetí dítěte PRIDE. Bylo to celkem rychlé.

Jak dlouho to trvalo?

Skvělý kurz PRIDE trval přibližně tři měsíce. Je to školení, které jde do hloubky a správným směrem přesně tak, aby žadatelé skutečně věděli o náročnosti pěstounské péče a potřebách dětí a vše dobře pochopili. Je pravda, že mi lektori říkali, že já třeba nějaká cvičení dělat nemusím, protože z vlastního života vím, o co jde. PRIDE je kombinací jednotýdenních školení, domácích úkolů a osobních návštěv lektorů doma u žadatelů. Lektori se o nás opravdu zajímali a díky nim jsem absolvovala rodinnou konstelaci, protože jsem zjistila, že nejsem vyrovnaná se smrtí bratra. Potřebovala jsem se s ní smířit, abych mohla být v budoucnosti oporou dítěti, které prožívá hluboké trauma. Přípravě jako je ta podle PRIDE se nemůže vyrovnat žádný víkendový kurz, jak to bylo dříve obvyklé.

V říjnu jsem podala žádost, v lednu jsem nastoupila do kurzu PRIDE, psychologické testy jsem absolvovala v červenci a magistrát mě zařadil do evidence vhodných pěstounů v srpnu. A pak jsem rok čekala na Nikolku. Byla to dlouhá doba, kterou jsem s nadšením vyplňovala úžasnými přednáškami ve Středisku. Jsem vděčná, že jsem mohla být stále v centru dění, a tím pádem i lépe připravená, což se hodí.

Jaká byla vaše původní představa?

Chtěla jsem být „dlouhodobý“ pěstoun. Do dotazníků jsem vyplnila, že bych prefe-

rovala péči o holčičku, klidně i předškolního věku nebo starší. Mám praxi i s hlídáním malého chlapečka, ale k holčičkám mám blíž. Sousedka má holky, moje kamarádka má dvě dcery, v „Rettu“ jsou taky samé holky. A ti všichni mi slíbili, že mi budou dávat věci a oblečení po svých slečnách. Osobně mi bylo jedno, jakého etnika by holčička byla, ale kvůli rodině v Karviné, jsem napsala, že bych chtěla raději děvče našeho etnika. V rodině je odpor k jinému etniku.

Bála jste se něčeho?

Měla jsem obavy, že to celé sama nezvládnou. Na kurzu PRIDE mě lektori ujišťovali, že se nemusím bát. Ale já jsem vůbec nevěděla, do čeho jdu. Náhradní rodičovství je zkrátka jiná situace, než když čekáte na vlastní biologické miminko devět měsíců a máte čas se na všechno nachystat a jste v ideálním případě dva s partnerem. Pak se narodí dítě, které je bez minulosti a vy s ním budete všechno od úplného začátku. Zatímco dítě, které přijde do náhradní rodiny, je malý člověk s těžkou minulostí. Nese si s sebou problémy, bolest, zmatek a jeho nový rodič si není jistý, jak si se vším poradit. Na začátku se dítěti snažíte pomáhat se s vámi sžít, pochopit ho, navázat s ním pevný a bezpečný vztah. A to nejde hned. Proto je důležité se na přijetí dítěte hodně dobře připravit a dozvědět se co nejvíc.

A jak jste se s Nikolkou nakonec našly?

Než ke mně přišla Nikolka, volaly mi úřednice z magistrátu dvakrát. Jednou to bylo s informací, že pro mě mají půlroční miminko. Začala jsem shánět kočárek, když se ozvaly znovu, že matka dítěte je propuštěna z vězení a dítě chce zpátky. A podruhé si to už přesně nepamatuji, ale myslím, že se objevila babička dítěte, o které jsem se měla starat. To byly moc těžké chvíle. Sice musíte počítat s tím, že takové situace můžou nastat, ale stejně jsem je obřečela. Těšila jsem se, připravovala věci pro dítě, které nakonec nepřišlo. Jednou jsem se takhle chystala den, ale v druhém případě jsem žila v naději celý týden. Už jsem znala jméno dítěte a seznámila se s jeho historií. Pracovnice z magistrátu mi byly oporou a prožívaly čekání se mnou. Byly opravdu zlaté. Brzy po posledním telefonátu mi volala paní Valová z magistrátu znovu a tentokrát už to byla jistota. Dnes vím, že všechno se událo, jak mělo. A že jsem si měla na Nikolku zkrátka počkat.

Jaké bylo setkání s Nikolkou?

Na první návštěvě mi tety-vychovatelky hned ve dveřích řekly, že jsem Nikolce podobná. Že máme stejná gesta i styl mluvy. Pak jsem jí uviděla, jak drandí po místnosti na odrážedle.

12. srpna to bylo pět let, co jsme se viděly poprvé, a taky jsme to spolu oslavily. Domů jsem si Nikolku přivedla 13. října. Pouto mezi mnou a Nikolkou vzniklo okamžitě, úředně nás spojit trvalo bohužel déle.

Od našeho seznámení jsem za Nikolkou chodila denně a už od třetí návštěvy jsem pro ni byla maminka. Návraty do ústavu byly hrozně těžké pro nás pro obě. Nikolka

plakala, já taky, chtěly jsme být spolu. Přestala po obědě spát, protože se na mě těšila a já za ní směla až po spaní dětí. Tety se na mě zlobily, když jsem měla Nikolku přes noc doma, protože jsem ji uspávala. Říkaly, že ji nesmím uspávat, protože pak chce uspávat i v domově. Ale já ji uspávala dál, protože Nikolka to potřebovala. A uspávám ji dodnes. Je to náš vzácný společný čas, kdy si povídáme, zpíváme si, masíruju ji.

Co Nikolka prožila, než se dostala do dětského domova?

Do dvou let vyrůstala se svojí matkou, která byla drogově závislá. A protože drogy i distribuovala, Nikolku stále k někomu odkládala. Vždycky řekla, že ji tam nechá jen chvíli, ale podle záznamů to bylo i několik dní. Ti, co Nikolku hlídali, většinou počkali, až se pro ni vrátí. Až jednou jeden pán zavolał policii, a tím Nikolku začala řešit sociálka i doktoři. Nebylo jasné, kde matka s Nikolkou bydlí. Pak jednou matku našli na fotbalovém hřišti, kde tekla jen studená voda. Spala na zemi na papírech. Nikolku nechala u nějaké paní v tržnici, která ji hlídala opakovaně. Matka ji chtěla pohlídat na hodinu, ale pak přišla třeba za čtrnáct dní. Ta paní byla trestně stíhaná a měla problémy s alkoholem, ale našťástí měla ráda děti. Žila v přístřešku v tržnici, bez podlahy a bez vody, pod střechou vyrobenou z autobusové zastávky. Byl leden a Nikolka ležela na matraci na zemi přikrytá hadrem, což byla kdysi deka, voda byla v kanystru. Nikolka byla zavšivená, zablěšená, měla všude vyrážku, byla opruzená a hladová. Policie Nikolku našla a odebrala ji. Ukazovala jsem Nikolce fotku toho místa a poznala ho. Říkala, že to tam bylo moc prima, že se tam i koupala a dostala napapat. Ale že už tam nechce.

Jaká byla Nikolka, když jste si ji přivezla?

Nicolce bylo dva a půl roku a byla úžasná. Byla šťastná a veselá. Všechno ji bavilo, byla ze všeho nadšená a já s ní. Nikdy neplakala. Pamatuji si, že jedla úplně všechno a rvala si jídlo do pusy. Dneska už je hodně vybíravá.

Pak jsem sháněla Nikolčinu sestřičku. Mají společnou matku, tátu má každá jiného. Nikolčina sestra, které je už osmnáct, ji někdy taky hlídala v bytě, kde bydlela se svým tátou. Starala se o Nikolku moc ráda, i když nemohla jít do školy, protože matka si Nikolku nevyzvedla. Sestry mají k sobě velké pouto. Když se pak Nikolka se sestřičkou potkala, zažila jsem Nikolčinu první velkou emoční reakci. Přišly jsme domů a Nikolka začala plakat, kopala kolem sebe a nemohla se uklidnit. Byla v panice, protože nevěděla, jestli se tam nevrátí a její život zase nebude takový jako předtím. Cítila jsem z ní strach a nejistotu. Asi se jí otevřela všechna zranění z minulosti a u mě našla ujištění, že je v bezpečí. Dnes už je situace klidná. Nikolka se občas se sestrou vidá, těší se na ni. Jsem ráda, že má někoho, kdo je jen její. Nikolka taky říká, že sestřička je jen její a ne moje.

Ozývá se její biologická maminka?

Neozývá. Matka je v kontaktu s Nikolčinou sestrou a na Nikolku se jí ptá. Říká, že všeho moc lituje a je ráda, že je Nikolka šťastná.

Nikolka ví, jak to všechno bylo?

Nikolka ví všechno, co vím já, jen jí to vysvětluju způsobem, kterému rozumí. Ví, jak se maminka jmenuje a že brala drogy. Chodím s Nikolkou na terapii, kde řešíme její minulost. Začátek léčby byl opravdu těžký. I když je veselá a úžasná holčička, uvnitř je plná strachu a obav uložených někde hluboko. Jak se jí minulost začala odkrývat, křičela ze spaní a plakala. Musela jsem ji budít, protože jednou přestala dýchat. V té době cítila velkou nenávist vůči „bříškové mámě“, jak biologické matce říkáme. Najednou začala říkat: „Ona mi nedávala dudlík. Nedávala mi najíst. Bála jsem se.“ Nic z toho jsem Nikolce nikdy neříkala. Začala si na to vzpomínat a nechtěla mít s biologickou mámou nic společného. Chtěla být jenom moje, ani se nechtěla jmenovat jako biologická máma. Myslela jsem, že ji to přejde, ale pak vyžadovala i od učitelek ve školce, aby ji oslovovaly mým příjmením a všude se tak představovala. Nebyla jsem si jistá, jestli změnu příjmení řešit, protože respektuji identitu každého člověka. Nabízela jsem Nikolce, že může mít obě příjmení. Ale to striktně odmítla. Soud změnu schválil rychle, ale matrika žádost zamítla. Nikolka moc plakala a já se rozhodla, že to nevzdáme. Zkusily jsme požádat znovu a tentokrát změna příjmení proběhla. Niky křičela radostí: „Maminka to dokázala!“ A tak má Nikolka moje příjmení, nový rodný list, kde je uchované i její rodné příjmení. Dokonce ani na „bříškovou mámu“ se tolik nezlobí. Chtěla ji vidět na fotce a občas se o ní chce něco dozvědět. Drobnou informací a pak už o tom zase nechce mluvit. A tak postupujeme pomalu a přidáváme po troškách. Nespěcháme. Není proč. Vše má svůj čas.

Děkuji vám za rozhovor.

Vzkazy pro děti v náhradní rodinné péči, osvojitele a pěstouny

Nikoho jistě nepřekvapí, že každý ze sedmi rozhovorů je jiný. Jako červená nit se ale všemi příběhy line téma minulosti, identity a biologické rodiny. Jsou to momenty a situace, které nějakým způsobem dříve či později řeší všechny nové rodiny. Děti potřebují pomoci, když se chtějí dozvědět o sobě více a pochopit svoji minulost. Je pro ně takřka životně důležité porozumět tomu, co a proč se stalo. Dostat odpovědi na důležité otázky, které se týkají skutečnosti, že byly opuštěné biologickými rodiči a vyrůstají v nové rodině. Děti si zaslouží podpořit při hledání svého místa na světě i cesty, jakou se v životě vydají. Téma biologické rodiny je pro každou z žen a dívek, se kterými jsem mluvila, v něčem trochu jiné. Každá volila jiný přístup a způsob, jak se k němu postavila a jak se s ním zkusila vypořádat. A jsou to mnohdy těžká hledání a smířování se. Ale platí, že stojí za to se ptát a ve správný čas dostat pravdivé odpovědi.

Na závěr ještě připojujeme vzkazy od „žen z nových příběhů“. Jsou adresovány dětem, které vyrůstají v náhradní péči, stávajícím náhradním rodičům a také všem, kteří o náhradním rodičovství uvažují. Věříme, že v nich, stejně jako v rozhovorech, najdou povzbuzení, aby ve svém zájmu pokračovali a dozvídali se stále víc. Děti, které čekají na láskyplný a bezpečný náhradní domov, je v českých ústavech bohužel stále hodně.

Bára Š.

Co bys vzkázala dětem, které začínají žít v náhradní rodině?

Pro každé dítě je situace rozdílná. Každé dítě to vnímá a cítí jinak. Záleží, jaký mají děti vztah s pěstounskou rodinou.

Ale určitě bych jim vzkázala, ať se nebojí, že by je pěstounská rodina nedokázala milovat.

Trochu bych je upozornila na rizika, která mohou nastat, když by v budoucnu hledaly svoje biologické rodiče. Já osobně bych to už podruhé zažít nechtěla. Moji biologičtí rodiče nejsou špatní, ale nemají o mě zájem.

Platí, že skutečnost, že nežijeme v biologické rodině, má svoje důvody. Představy o biologické rodině a následná zklamání jsou potom opravdu těžká a bolestivá.

Pokud mají děti dobrou pěstounskou rodinu s přívětivým zázemím, ať jsou spokojené a rády za život, který mají.

Kateřina M.***Chtěla bys něco vzkázat lidem, kteří uvažují o přijetí dítěte?***

Jestli to chtějí opravdu srdcem, ať do toho jdou. Stojí to za to! Vždycky je to risk. Ale stojí za to.

Kateřina P.***Co byste vzkázala dětem, které přicházejí do adoptivních nebo pěstounských rodin? A náhradním rodičům?***

Ať se nebojí ptát rodičů na cokoliv. Když budou život a rodinné vztahy stavět na důvěře a na zvědavosti, budou mít lepší pocit a nebudou se tolik bát nových věcí, co je potkají.

Rodičům bych chtěla říct, ať rozhodně nelžou dětem o jejich identitě, i když se bojí, že děti ztratí. Věřím, že pokud jsou adoptivní rodiče otevření a pravdiví, dítě je snáze přijme. Pokud mají pocit, že když budou oni i dítě žít ve lži, bude to lepší, můžu je ubezpečit, že nebude. Když bude dítě vyrůstat v pravdě a cítit lásku a vnímat všechno, co pro něj rodiče dělají, zvládne to celá rodina dobře. Je lepší se o osvojení a identitě s dítětem bavit od začátku, hned jak začne vnímat. Nebát se a představit mu jeho biologickou rodinu.

Podle mě, když se téma otevře přirozeně, dítě z toho nemá pak strach. Rodiče se mohou obávat, že třeba o dítě přijdou, že bude chtít jít ke své biologické mámě. Naši rodiče si to zažili stokrát, kdy ségra mámě řekla, že ona není její máma, tak si nebude uklízet pokoj.

Ano, náhradní rodiče prožijí několik pekel, ale je opravdu zásadní, aby děti dostaly možnost přijmout a vyrovnat se s životem, který nežijí s biologickými rodiči. Naši rodiče nám možnost popasovat se s biologickými rodinami dali a my nemáme nutkání téma dál řešit. Kdyby nám o biologické rodině řekli v osmnácti, asi bych se sbalila a šla ji najít. Ale když jsem s informacemi o biologické rodině vyrůstala a měla krásný vztah se svými rodiči, neměla jsem potřebu je hledat.

Rozálie P.***Co byste vzkázala lidem, kteří přemýšlejí, že by přijali dítě do péče?***

Myslím, že pokud někdo hledá svoji lidskou podstatu, tak ta spočívá právě v rodině.

Náhradní rodina má i temné strany a člověk musí být ochotný a schopný jít do adopce nebo pěstounství opravdu naplno. Důkladně se vyškolit, poslechnout si příběhy druhých. U dětí v nové rodině je opravdu hodně důležité upřímně se zajímat o to, co se stalo v jejich minulosti, odkud jsou, kde mají kořeny.

Chtěla bych, aby všichni, kdo o náhradním rodičovství přemýšlejí, ho brali jako velkou zodpovědnost. Aby k osvojení a pěstounství nepřistupovali tak, že když nemohou mít děti, nějaké si vezmou. Není dobré si myslet, že péče o přijaté dítě je jednoduchá. Je potřeba se neustále vzdělávat a nechat se inspirovat příběhy zkušenějších náhradních rodičů. A hledat u nich způsoby, kdy a jak dítěti říct, že ho do rodiny přijali. Je tolik témat, kterým je potřeba se věnovat, aby bylo dětem dobře.

Určitě podporuji všechny, kdo se chtějí na cestu osvojitelů nebo pěstounů vydat.

Tereza Š.

Co byste vzkázala lidem, kteří přemýšlejí, že by přijali dítě?

Tuhle otázku už jsem slyšela několikrát a je složité na ni odpovědět. Určitě je dobře, když si lidé dítě do adopce nebo pěstounské péče vezmou. Pro dítě je to pomoc. Vždyť já sama jsem měla v půl roce umřít. A neumřela jsem. Pak jsem se pro změnu neměla dožít dospělosti. A jsem dospělá právě díky tomu, že jsem se dostala do pěstounské péče.

Lidem bych vzkázala, že náhradní rodičovství určitě není legrace. Je to nesmírně náročný život třeba právě kvůli tomu, že přijaté dítě může chtít poznat svoji biologickou rodinu a vídat se s ní. Ale dá se to zvládnout!

Než se lidé pro pěstounství nebo osvojení rozhodnou, ať si všechno dobře promyslí, poradí se, zjišťují si informace a nesnaží se spěchat. Je důležité nechat v sobě rozhodnutí dozrát a počkat si na okamžik, kdy se ukáže, že jsou těmi správnými rodiči pro některé z dětí.

A nikdy se nevzdávat, i když to třeba napoprvé nevyjde. Je tolik dětí, které nemohou za to, že jsou v dětských domovech.

Zdeňka D.

Co byste vzkázala lidem, kteří přemýšlejí, že by přijali dítě?

Ať se toho nebojí! Ať dají dítěti zázemí, dům, lásku, vychování, vhodnou školu a pomohou mu postavit se na vlastní nohy. Ať ho přijmou za své.

Každé dítě je čisté a zaslouží si domov a lásku. Nemůže za to, co prožilo a kdo jsou jeho biologičtí rodiče.

Co byste vzkázala dětem, které přijdou do nových rodin?

Aby i ony přijaly pěstounské rodiče za své a neřešily, kdo je porodil. Můžou se o to zajímat, ale ať jsou spokojené u lidí, kteří je přijali.

Pavčina P.***Co byste vzkázala lidem, kteří si berou děti do své rodiny?***

Jste úžasní! A hodně síly!

Ať mají někoho blízkého, kdo je podrží a vyslechne. Je důležité, aby člověk nebyl úplně sám, aby měl oporu v přátelích, kamarádce, partnerovi.

Chtěla bych, aby se náhradní rodiče snažili nezapomínat na skutečnost, že přijaté dítě má svoji minulost, která ovlivňuje to, jak mu je a jak se cítí. Věřte, že zátěž z minulosti, se kterou děti vnitřně zápasí, je velká.

Z vlastní zkušenosti doporučuji chodit se vzdělávat. Každé školení vždy něco přinese. Každá informace se hodí. Je fajn, když si máte na co vzpomenout, až to budete potřebovat. Když pak rodina čeká na přijetí dítěte, čas moc neubíhá. Vyplatí se ho využít k dalším školením a setkávání se s lidmi, kteří už jsou náhradními rodiči. Stoprocentně se na přijetí dítěte a náhradní rodičovství připravit nikdy nedá. Člověk si vše musí prožít a projít.

Určitě ale platí, že děti, které do nové rodiny přicházejí, potřebují hodně společného času, nekonečnou trpělivost a moře lásky. Té bych pro ně prosila úplně nejvíc.

Co byste chtěla říct dětem, které vyrůstají v náhradní rodinné péči?

Aby měly rády samy sebe a nebály se říct si někomu o pomoc. Pokusit se sdílet s rodiči co nejvíc a snažit se vyjádřit, co se jim nelíbí, nebo co by chtěly, aby bylo jinak.

A když se to nedaří, ať se nebojí odborníků, kteří jim a rodičům mohou pomoci najít společnou cestu. Vždycky se najde někdo, kdo jim chce a dovede pomoci.

A taky bych jim chtěla popřát hodně štěstí!

Nadace Sirius je soukromá nadace založená v roce 2008, její činnost je zaměřená na pomoc znevýhodněným dětem. Nadaci vedou a plně financují manželé Radka a Jiří Šmejcovi. Nadace podporuje širokou škálu projektů, které pomáhají ohroženým dětem a jejich rodinám. Většinou se zaměřuje na systematické, dlouhodobé řešení problémů, které spadají do sféry prevence ohrožení dítěte a jeho rodiny, náhradní rodinné péče a do oblasti podpory zdravotně znevýhodněných dětí. Prostřednictvím pravidelně vypisovaných grantových řízení rovněž podporuje aktivity jiných neziskových organizací, které se danou problematikou zabývají.

Nadace také dlouhodobě spolupracuje s Mezinárodním filmovým festivalem Karlovy Vary na realizaci festivalové sekce Lidé odvedle věnované filmům s tematikou zdravotního postižení.

V roce 2017 spustila Nadace Sirius projekt nazvaný Patron dětí, který je zaměřen na přímou pomoc potřebným dětem formou adresných veřejných sbírek.

www.nadacesirius.cz

www.patrondeti.cz

Centrum podpory, o. p. s., jejímž zřizovatelem je Nadace Sirius, bylo založeno v roce 2012 s cílem systematicky mapovat, aktivně vyhledávat a šířit dobrou praxi v oblasti náhradní rodinné péče. Při vyhledávání a mapování situace v této oblasti se zaměřuje nejen na Českou republiku, ale inspiraci a zkušenosti hledá také v zahraničí. Jedním z dalších cílů společnosti je i podpora prohlubování a posilování vzájemné spolupráce, sdílení informací mezi organizacemi a podpora aktivit rozvíjejících oblast náhradní rodinné péče.

www.centrumpodpory.cz

Středisko náhradní rodinné péče, spolek se od roku 1994 zabývá problematikou dětí, které se ocitly ve zvlášť obtížných životních situacích, a dětí, které vyrůstají mimo vlastní rodinu. Cílem Střediska NRP je, aby rodinná péče převládla nad péčí ústavní a aby se všestranně rozvíjel a změnil systém náhradní rodinné péče u nás. Služby Střediska jsou určeny především zájemcům o přijetí dítěte do náhradní rodinné péče a osvojitelským rodinám.

www.nahradnirodina.cz

STŘEDISKO
NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE

Příběhy z nových rodin

© Věduna Bubleová

© STŘEDISKO NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE, spolek, Praha 2020

Vydalo STŘEDISKO NÁHRADNÍ RODINNÉ PÉČE, spolek

Jelení 91, 118 00 Praha 1

info@nahradnirodina.cz

www.nahradnirodina.cz

Redakční a jazyková úprava: Klára Trubačová
Grafické zpracování: Vladimíra Tenzerová
Fotografie: Barbora Hlaváčová, Michal Černý